

EURAJOEN LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA 2009-2013

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	3
2. SUUNNITELMAN VALMISTELU	4
3. SUUNNITELMAN LAINSÄÄDÄNNÖLLINEN PERUSTA	5
4. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI JA SITÄ UHKAAVIA TEKIJÖITÄ	7
5. EURAJOKELAISTEN LASTEN JA NUORTEN ELINOLOT JA HYVINVOINNIN NYKYTILA	9
5.1. ELINOLOT	9
5.2. HYVINVOINNIN NYKYTILAN KARTOITUSTA	10
6. LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUT EURAJOELLA	15
6.1. KASVUA JA KEHITYSTÄ EDISTÄVÄ SEKÄ TUKEVA TOIMINTA	15
6.1.1. <i>Terveystieteiden tutkimuskeskus</i>	15
6.1.2. <i>Päivähoito</i>	19
6.1.3. <i>Koulutoimi</i>	21
6.1.4. <i>Vapaa-aikatoimi</i>	23
6.1.5. <i>Sosiaalitoimen palvelut</i>	26
6.1.6. <i>Eurajoen seurakunta ja MLL:n Eurajoen paikallisyhdistys ry</i>	28
6.1.7. <i>Muiden toimijoiden palveluja Eurajoella</i>	29
6.2. KASVUA KORJAAVAT PALVELUT	29
6.2.1. <i>Lastensuojelu</i>	30
6.2.2. <i>Sosiaalipäivystys</i>	34
6.2.3. <i>Erikoissairaanhoidon lasten ja nuorten psykiatrisen hoidon</i>	34
6.2.4. <i>Satakunnan lastensuojelun kehittämissuunnitelma</i>	34
7. LAPSIIN JA NUORIIN LIITTYVÄT KANSALLISET OHJELMAT JA HANKKEET	35
7.1. SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KANSALLINEN KEHITTÄMISOHJELMA KASTE	35
7.2. REMONTTI-HANKE	36
8. EURAJOEN KUNTASTRATEGIA 2013 SEKÄ TOIMINTAOHJELMAT	37
9. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN STRATEGINEN SUUNTA JA TOIMENPITEET	38
9.1. EURAJOEN LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN VISIO JA PÄÄPERIAATTEET	38
9.2. VIRANOMAISTEN JA KOLMANNEN SEKTORIN YHTEISTYÖ	39
9.3. TAVOITTEET JA TOIMENPITEET	40
10. PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA	40
LIITE 1.	41

1. JOHDANTO

Uusi lastensuojelulaki tuli voimaan 1.1.2008. Laki määrittelee lastensuojelun laaja-alaisena toimintana, joka pitää sisällään peruspalvelujen piirissä toteutettavan ehkäisevän lastensuojelun sekä lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun.

Lapsen vanhemmilla ja muilla huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista. Lasten ja perheiden kanssa toimivien viranomaisten on tuettava vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan perheelle tarpeellista apua riittävän varhain sekä ohjattava lapsi ja perhe tarvittaessa lastensuojelun piiriin.

Lastensuojelulain 12 § mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi suunnitelma, joka hyväksytään kunnanvaltuustossa ja se tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Suunnitelman seurantaan ja arviointiin perustetaan pysyvä seurantaryhmä. Suunnitelman ohjausvaikutusta korostaa se, että suunnitelmassa määritellyt kehittämistoimet ja resurssiehdotukset on otettava huomioon laadittaessa kuntalain mukaista kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa.

Suunnitelman tulee sisältää kunnan määrittämältä suunnittelukaudelta tiedot:

- lasten ja nuorten kasvuoloista ja hyvinvoinnin tilasta
- lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä ja ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
- lastensuojelun tarpeesta kunnassa
- lastensuojeluun varattavista voimavaroista
- lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä
- yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä sekä
- suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

Suunnitelma on sekä strateginen että konkreettinen toimintaohjelma, joka sisältää lasten ja nuorten parissa tehtävän hyvinvointityön arvopohjan ja vision sekä konkreettiset tavoitteet sekä kehittämissuunnitelmat eri vuosille.

Monilla yhteiskunnallisilla päätöksillä on suora vaikutus lasten elämään. Tavoitteena on, että lasten hyvinvointityön tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus, pitkäjänteisyys, kumppanuus ja yhteistyö tehostuu niin lapsi- ja perhepolitiikan, palvelujärjestelmän kuin asukkaiden ja asiakastyön tasolla.

Eurajoen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työryhmä haluaa kiinnittää lasten ja nuorten palveluissa erityistä huomiota ennalta ehkäisevään toimintaan. Tämän suunnitelman tavoitteena on varmistaa, että osallistuminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin edellytysten turvaamiseen ja luomiseen on jokaisen hallinnonalan ja toimijan asia.

2. SUUNNITELMAN VALMISTELU

Eurajoella lastensuojelulain 12 § mukaista suunnitelmaa ryhdyttiin valmistelemaan loppuvuodesta 2008. Sosiaalilautakunta käsitteli asiaa kokouksessaan 30.9.2008 ja päätti esittää Eurajoen kunnanhallitukselle, että se nimeäisi työryhmän, jonka tehtävänä on laatia em. suunnitelma Eurajoelle siten, että se hyväksytään kunnanvaltuustossa vuonna 2009.

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 13.10.2008 perustaa työryhmän ja se pyysi sosiaalitoimen edustajien lisäksi koulutoimea, kirjasto- ja kulttuuritoimea, liikunta- ja nuorisotoimea, terveydenhuoltoa, Eurajoen seurakuntaa sekä MLL:n Eurajoen osastoa nimeämään omat edustajansa työryhmään.

Eurajoen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työryhmä:

Pirkko Mäkinen, sosiaalijohtaja, työryhmän pj.
 Kirsi Hassinen, MLL Eurajoen paikallisyhdistys ry
 Katriina Mäki, vs. perhetyöntekijä Eurajoen seurakunta (5/2009 asti)
 Mirjam Pennanen, perhetyöntekijä, Eurajoen seurakunta (6/2009 alkaen)
 Päivi Suominen, terveydenhoitaja, Eurajoen terveyskeskus, neuvola
 Soili Veijonaho, kunnanhallituksen edustaja
 Pirita Laivanen, nuorisosihteerin, liikunta- ja nuorisotoimen edustaja
 Marjo Pentti, sosiaalilautakunnan edustaja
 Ellimaija Leppänen, sosiaaliohjaaja, koulutoimi
 Hannu Ahmaoja, kirjasto- ja kulttuurilautakunnan edustaja
 Timo Nissinen, päiväkodin johtaja, sosiaalitoimi (1/2009 asti)
 Raili Aitonurmi, päivähoidon johtaja, sosiaalitoimi (2/2009 alkaen)
 Ulla Leskinen, sosiaalityöntekijä, sosiaalitoimi, työryhmän sihteeri/suunnitelman kirjoittaja

Työryhmän ensimmäinen kokous oli 29.1.2009 ja se kokoontui v. 2009 yhteensä seitsemän kertaa.

Työryhmä kokosi Kuntaliiton Lapsitiedon mittaristo kunnille -työkalun pohjalta Eurajoen mittariston, johon on valittu lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja palvelujen toimivuuden näkökulmasta tarpeellisia tietoja. Suurin osa tiedoista on jo olemassa olevaa tilasto- ja rekisteritietoa tai valtakunnallisten kyselyjen tietoja. Tavoitteena on, että jatkossa Satakunnan alueella on käytössä yhtenäinen mittaristo, jolloin eri kuntien keskinäinen vertailu on helpompaa. Satakunnan alueen mittariston työstämisessä on mukana mm. Satakunnan Lastensuojelun kehittämissyksikkö.

Työryhmä päätti toteuttaa keväällä 2009 Eurajoen peruskoulun 3.–9. luokan oppilaille ja heidän vanhemmilleen kyselyn, joka työstettiin Kuntaliiton Arki- ja kokemustiedon kyselylomakkeen pohjalta. Lisäksi käytössä oli Kouluterveys 2007 - tutkimuksen tulokset.

SWOT-analyysin avulla työryhmä työsti eurajokelaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin heikkouksia ja vahvuuksia sekä mahdollisuuksia ja uhkia. SWOT-analyysi on nelikenttämenetelmä, jota käytetään esim. ongelmien tunnistamisessa, toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.

Työryhmä päätyi lastensuojelun suunnitelman sijasta laatimaan Eurajoelle lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman. Tällä haluttiin varmistaa, että suunnitelmassa tulevat huomioiduksi kaikki eurajokelaiset lapset ja nuoret sekä hyvinvointia laajasti edistävät ja tukevat palvelut ja toiminnot.

3. SUUNNITELMAN LAINSÄÄDÄNNÖLLINEN PERUSTA

Kansainväliset sopimukset, Suomen perustuslaki ja erilaiset kansalliset ohjelmat antavat ohjelmallisen perustan Eurajoen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinnalle.

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus on maailman toiseksi laajimmin ratifioitu ihmisoikeussopimus. Yleissopimus koskee kaikkia alle 18-vuotiaita lapsia. Lapsen oikeuksien yleissopimus täyttää 20 vuotta 20.11.2009. Sopimuksen yleisinä periaatteina ovat lapsen suojelu syrjinnältä, lapsen edun ensisijaisuus sekä lapsen mielipiteen huomioiminen.

Lapsen oikeuksien yleissopimuksen keskeinen sisältö ja tavoitteet on tiivistetty kolmeen koko lapsiväestöä koskevaan ydinkäsitteeseen, jotka velvoittavat turvaamaan lapsille ja nuorille 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista (provision), 2) oikeuden erityiseen suojeluun ja huolenpitoon (protection) ja 3) oikeuden osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon ja yhteiskuntaelämään (participation).

Osuus yhteiskunnan voimavaroista merkitsee sitä, että lapsille taataan sekä riittävän laadukkaat palvelut, kuten päivähoito, terveydenhuolto ja koulutus, että kehityksen kannalta riittävä elintaso.

Oikeus erityiseen suojeluun ja huolenpitoon toteutuvat viime kädessä niin, että yhteiskunta ottaa vastuun lapsen tai nuoren hyvinvoinnista tilanteissa, joissa vanhempien voimavarat eivät riitä sitä turvaamaan. Lapsi on oikeutettu suojeluun laiminlyöntiä, ruumiillista ja henkistä väkivaltaa, syrjintää ja epäinhimillistä kohtelua vastaan.

Lapsella on oikeus osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon ja yhteiskuntapolitiikkaan. Lapsia kunnioitetaan perheen, yhteisön ja yhteiskunnan aktiivisina jäseninä ja vaikuttajina, heitä kuullaan ja heillä on oikeus saada riittävästi tietoa omista asioistaan, jotta he pystyisivät vaikuttamaan niiden käsittelyyn. Lapselle, joka kykenee muodostamaan omat näkemyksensä, taataan oikeus vapaasti ilmaista nämä näkemykset kaikissa häntä koskevissa asioissa.

Perustuslain mukaan lapsella ja nuorella on oikeudet osallistumiseen, oppimiseen, palveluihin sekä huolenpitoon ja erityiseen suojeluun.

Hallituksen **Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma** pyrkii ehkäisemään pahoinvointia ja syrjäytymistä kehittämällä lapsilähtoisempää

yhteiskuntaa, lapsiperheiden hyvinvointia ja varhaista puuttumista sekä ehkäisevää työtä. Ohjelma tavoittelee mm. lapsen yleisen edun kunnioittamista ja päätösten lapsiystävällisyyden varmistamista, lasten ja nuorten kuulemisen ja osallisuuden lisäämistä, matalan kynnyksen palvelujen lisäämistä lapsiperheille, perheiden toimeentulon vahvistamista, perheväkivallan ja etenkin lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan vähentämistä, huomion kiinnittämistä lasten ja nuorten arkiseen terveyskäyttämiseen sekä elämönhallintataitojen edistämistä ja nuorten koulutukseen motivoimista. Lisäksi mm. kehitetään keinoja, joilla autetaan erityisesti sellaisia nuoria, jotka uhkaavat syrjäytyä jo peruskoulun aikana. Poliittikaohjelman toimenpiteet kohdennetaan erityisesti vaikeassa elämäntilanteessa oleviin nuoriin.

Uuden **lastensuojelulain** tavoitteena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen ja erityiseen suojeluun ja se painottaa voimakkaasti ennalta ehkäisyä, varhaista puuttumista ja kunnan kaikkien toimijoiden roolia lasten suojelussa ja hyvinvoinnin edistämisessä.

Vuonna 2006 voimaan tullut **nuorisolaki** koskee alle 29-vuotiaita. Lain tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisolain mukaan nuorille tulee myös järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja –politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.

Kuntalaki velvoittaa kunnat huolehtimaan kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnista.

Eurajoen lapsipoliittinen ohjelma

Eurajoen lapsipoliittinen ohjelma laadittiin osana Rauman seudun kuntien lapsipoliittista ohjelmaa vuonna 2003. Ohjelmalla pyritään edistämään lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia, lasten oikeuksien toteutumista ja ehkäisemään lasten, nuorten ja lapsiperheiden ongelmia Eurajoella.

Lapsipoliittisen ohjelman perusarvo on, että lapsella on oikeus hyvinvointiin ja terveeseen kasvuun. Terve ja hyvinvoiva lapsuus ja nuoruus merkitsevät tervettä ja hyvinvoivaa aikuisuutta ja sillä on keskeinen merkitys yhteiskunnan tulevaisuudelle.

Ohjelman tavoitteena on vaikuttaa siihen, että lasten ja nuorten hyvinvoinnista käydään monipuolista keskustelua ja että lapsinäkökulma on esillä kunnan suunnitelmissa, tavoitteissa ja poliittisessa päätöksenteossa. Pyrkimyksenä on lisätä kunnan eri hallintokuntien, seurakunnan ja järjestöjen välistä yhteistyötä yhteisten lapsipoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tavoitteena on, että Eurajoki on lapsiystävällinen ja turvallinen asuinkunta.

Eurajoen lapsipoliittisen ohjelman kehittämisalueet:

1. Lapset ja nuoret kunnan painopistealueeksi
2. Eri hallintokuntien, seurakunnan ja järjestöjen välisen yhteistyön lisääminen
3. Vanhemmuuden tukeminen

4. Elinympäristön viihtyvyys ja turvallisuus
5. Elämänhallinta
6. Päivähoidon kehittäminen
7. Perusopetus
8. Vapaa-aikatoimi

Ohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteutumista seuraa lapsipoliittisen ohjelmatyön seurantaryhmä.

Eurajoen lapsipoliittinen ohjelma antaa pohjan Eurajoen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmalle. Jälkimmäisessä suunnitelmassa korostuu lastensuojelulain 12 §:n mukainen velvoite lastensuojelun näkökulman, sekä kaikkia toimijoita koskevan ehkäisevän lastensuojelun huomioimiseen kunnan ja kolmannen sektorin toiminnoissa.

4. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI JA SITÄ UHKAAVIA TEKIJÖITÄ

Tutkimusten mukaan suomalaiset lapset voivat hyvin. 1980-luvun puolivälistä alkaen Suomessa syntyneet lapset ovat kuuluneet kansainvälisissä vertailuissa terveimpien joukkoon. Tästä huolimatta erityispalvelujen kuormitus on kasvanut ja asiakkuudet lasten- ja nuorisopsykiatriassa, lastensuojelussa ja erityisopetuksessa ovat lisääntyneet.

Vaikka lasten ja nuorten terveys on kehittynyt myönteisesti, terveyden kokeminen ei ole muuttunut samalla tavalla positiiviseen suuntaan. Viime vuosikymmenien aikana mm. lasten ylipainoisuus, astma, allergiat, diabetes sekä erilaiset käyttäytymishäiriöt ovat lisääntyneet. Joka viides koululainen on ylipainoinen ja vain joka kolmas liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Unen puute on yläaste- ja lukioikäisten keskuudessa kasvussa. Tällä hetkellä nuoruusiän diabeteksen ilmaantuvuus on Suomessa maailman korkein. Erilaisten sairauksien ennaltaehkäisy on tärkeää jo lapsuudessa. Monet elämäntavat ja tottumukset, kuten esim. ravitsemus- ja liikuntatavat, muovautuvat jo lapsuudessa ja nuoruudessa. Lasten ja nuorten elämäntapojen edistäminen on osa eriarvoistumiskierteen katkaisemista.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin kannalta riskitekijöitä ovat mm. alkoholi- ja mielenterveysongelmat, vakavat ristiriidat perheessä, erilaiset kouluvaikeudet, lapsuuden perheen ongelmien kasaantuminen, syrjäytymisen ylisukupolvisuus, vanhempien taloudelliset vaikeudet ja työttömyys sekä kasvavat tuloerot ja niiden vaikutus mm. lasten harrastuksiin.

Valtakunnallisesti tarkasteltuna lapsiperheköyhyys on kasvanut 1990-luvulta lähtien. Köyhyyden lisääntyminen on kaikkein voimakkainta monilapsisissa, pienten lasten perheissä ja yksinhuoltajaperheissä. Köyhän perheen lasten ja nuorten osallistumismahdollisuudet ovat muita vähäisemmät ja syrjäytymisriski suurempi.

Monien lapsiperheiden sosiaalinen verkosto on ohut, koska isovanhemmat ja muut sukulaiset asuvat etäällä. Sosiaalisen verkoston ohuus näkyy lapsiperheiden elämässä

sosiaalisen tuen puutteena sekä lastenhoitoon ja –hoivaan liittyvinä ongelmina, erityisesti yksinhuoltajaperheissä.

Työn ja perheen yhteensovittamisen ja arjen kuormittumisen ongelmat heijastuvat perheiden elämäntilanteisiin ja vanhempien/vanhemman väsymisenä, parisuhteen kriisiytymisenä ja jaksamattomuutena suhteessa lasten tarpeisiin. Osalla vanhempia on vaikeuksia tukea lasta tai asettaa rajoja. Ongelmia voi tuoda myös lapsen tai nuoren yksinäisyys. Netti ja pelit ovat joillekin liian keskeinen vapaa-ajanviettotapa.

Lähisuhde- ja perheväkivalta myös lapsiin ja nuoriin kohdistuvana on yleinen ilmiö Suomessa. Vuonna 2008 tehdyn tutkimuksen mukaan kaksi kolmesta 6. ja 9. luokan oppilaasta ilmoitti kohdanneensa jotain fyysistä tai henkistä väkivaltaa. Tutkimukseen osallistui 13 515 vastaajaa ympäri Suomea.

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen syksyllä 2009 julkaistun tutkimuksen taustalla oli nuorisoriikollisuuskysely, joka toteutettiin viime vuonna. Kyselyyn vastasi yli 5800 nuorta, jotka olivat 15–16-vuotiaita. Joka toinen seurustelevista nuorista oli kertonut kumppaninsa olleen joskus niin mustasukkainen, ettei tämä halunnut toisen puhuvan muiden vastakkaista sukupuolta olevien kanssa. Joka kymmenes nuori sanoi, että kumppani oli joskus puhunut hänestä loukkaavasti ystävilleen ja joka neljäs nuori oli kokenut fyysistä väkivaltaa tai sen uhkaa suhteessaan. Tutkimuksesta ilmeni, että pojat joutuvat tyttöjä useammin väkivallan uhreiksi seurustelusuhhteissaan. Pojista useampi kuin joka viides oli ilmoittanut kumppanin läimäisseen häntä ja yhdeksää prosenttia pojista kumppani oli lyönyt nyrkillä, kovalla esineellä tai potkinut. Tytöistä ilmoitti vastaavaa kokeneensa kaksi prosenttia. Yksiselitteistä selitystä tyttöjen väkivaltaiselle käytökselle tutkimus ei anna.

Viranomaisten tietoon lähisuhde- ja perheväkivallasta tulee vain pieni osa. Väkivalta on usein piiloteltua ja kotona tapahtuvaa ja siihen liittyy paljon epäonnistumisen, syyllisyyden ja häpeän tunteita.

Alkoholin väärinkäytön, väkivallan ja muiden ongelmien keskellä eläminen saattaa olla vakava uhka monille lapsille ja nuorille. Väkivalta perheessä vahingoittaa aina myös lasta, vaikka väkivalta ei suoranaisesti lapseen kohdistuisikaan. Toiseen vanhempaan kohdistuva väkivalta voi olla lapselle yhtä traumatisoivaa kuin väkivallan kohteeksi joutuminen. Lapset myös aistivat kodin jännittyneen ilmapiirin ja syyllistävät perheen tilanteesta itseään. Lapsi kärsii perheessä tapahtuneesta väkivallasta myös sitä kautta, että väkivallan aiheuttama stressi ja trauma uuvuttaa ja vie voimia vanhemmuudelta. Väkivaltaa perheessään kokeva ja näkevä lapsi siirtää usein väkivallaisen käyttäytymisen eteenpäin omassa elämässään; lähisuhde- ja perheväkivallasta voi tulla käyttäytymismalli, joka siirtyy sukupolvelta toiselle.

Avo- ja avioerotilanteessa huonot suhteet vanhempien välillä eron jälkeen ja vuosikautia jatkuvat lasten huoltoriidat voivat vaurioittaa lapsen psyykkistä kehitystä.

Lasten pahoinvointi on usein seurausta kasvuolosuhteiden ongelmista tai perheiden yleisen elämänhallinnan puutteista. Riittävän ajoissa tapahtuva syrjäytymisvaaran tunnistaminen ja tässä tilanteessa olevan lapsen ja nuoren tavoittaminen on tärkeää.

5. EURAJOKELAISTEN LASTEN JA NUORTEN ELINOLOT JA HYVINVOINNIN NYKYTILA

5.1. Elinolot

Väestörekisterin mukaan v. 2008 Eurajoella oli 5871 asukasta. Eurajoella asukasmäärä on ollut hienoisessa kasvussa 2000-luvun alkupuolelta lähtien. Suurin työllistäjä Eurajoella on Teollisuuden Voima Oy, ja uuden ydinvoimalayksikön rakennushanke Olkiluodossa tuonut Eurajoelle satoja uusia työpaikkoja sekä kansainvälisyyttä kuntaan. OL3:n myötä Eurajoesta on tullut asukasluokun suhteutettuna Suomen kansainvälisin kunta.

Eurajokelaisista asutokunnista 76,8 % asuu omakotitalossa, rivitalossa 16,8 % ja kerrostalossa 3,3 %. Asutokunnista 83,1 % asuu omistusasunnossa ja 14,2 % vuokra-asunnossa (tiedot vuodelta 2005).

Eurajoella asuu enemmän lapsia ja nuoria kuin keskimäärin muualla Satakunnassa: v. 2007 Eurajoella 0–6-v. osuus oli 7,8 % (Satakunnassa 6,8 %), 7–14 v. osuus 10,4 % (Satakunnassa 8,9 %) ja 15–17 v. osuus 4,4 % (Satakunnassa 3,7 %). V. 2007 Eurajoella asui yhteensä 1706 lapsiperhettä; 41,3 % kaikista perheistä (Satakunnassa vastaava prosenttiosuus oli 37,9). Yksinhuoltajaperheiden osuus kaikista perheistä v. 2007 Eurajoella oli 13 % (Satakunnassa 19,7 % ja koko maassa 20 %).

Vuosina 2007 ja 2008 Eurajoella solmittiin avioliittoja saman verran, eli 30. Avioeroja Eurajoella oli huomattavasti vähemmän kuin Satakunnassa keskimäärin: v. 2007 avioeroja 25–64-vuotiailla/1000 vastaavan ikäistä naimisissa olevia kohtaan oli 9,5; vastaava luku Satakunnassa oli 14.

Muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien asukkaiden osuus Eurajoella on lisääntynyt: v. 2006 heitä oli 6,7/1000 asukasta ja v. 2008 8,5 /1000 asukasta.

Vuonna 2007 eurajokelaisista 1–2-vuotiaista lapsista kunnallisessa kokopäivähoidossa oli 39 % (53 lasta), 3–5-vuotiaista 34,5 % (98 lasta).

Korkea-asteen koulutuksen saaneiden prosenttiosuus yli 15 v. henkilöistä v. 2007 oli Eurajoella 18,8 % (Satakunnassa 21,8%), vastaava keskiasteen koulutuksen saaneiden osuus oli Eurajoella 39,4 % (Satakunnassa 39,4 %). Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17–24-vuotiaita vastaavanikäisestä väestöstä oli 13,8 % (Satakunnassa 11,3 %). (Tiedot tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet).

Eurajokelaiset ovat ahkeria kirjaston käyttäjiä: v. 2008 eurajokelainen lainasi kirjastosta keskimäärin 27,8 kirjaa, Satakunnassa vastaava luku oli 20,3, Länsi-Suomen läänissä 19,7 ja koko Suomessa 18,9. Vuoden 2008 aikana kirjastokäyntejä Eurajoella kertyi yhteensä noin 62 100.

Vuonna 2007 kokonaistyöttömyys oli Eurajoella 6,9 % (Satakunnassa 9,8 %). Elokuussa 2009 Eurajoen työttömyysaste oli 8,4 %. Työttömiä työnhakijoita oli

tuolloin yhteensä 231 henkilöä. joista yli vuoden työttömänä työnhakijana olleita oli 34. Nuoria, alle 25- vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 23 henkilöä.

Toimeentulotukea v. 2007 sai eurajokelaisista lapsiperheistä 4,5 % (Satakunnassa 7,3 %). Toimeentulotukimenot asukasta kohti v. 2007 olivat Eurajoella 38 euroa/asukas; Satakunnassa 40 euroa/asukas. Vuonna 2009 työttömyyden kasvun myötä myös toimeentulotukimenot ovat lisääntyneet Eurajoella huomattavasti.

Poliisin tietoon tulleita rikoksia Eurajoella oli v. 2008 yhteensä noin 1000. Eniten syyllistyi liikenne rikkomuksiin (476 tapausta) sekä liikenneturvallisuuden vaarantamiseen (223 tapausta). Nuoria rikoksista epäiltyjä alle 14- vuotiaita oli 1, 15-17-vuotiaita 50 ja 18-20 –vuotiaita 73. Myös nuoret syyllistyivät eniten liikenne rikkomuksiin (59 tapausta) ja toiseksi eniten omaisuusrikoksiin (19 tapausta). Kotihälytyksiä Eurajoella oli v. 2008 yhteensä 49, joista perheväkivallan vuoksi 8.

5.2. Hyvinvoinnin nykytilan kartoitusta

Kouluterveyskysely 2007

Kouluterveyskyselyssä kootaan valtakunnallisesti yhtenäisellä menetelmällä tietoa nuorten elinoloista, kouluoloista, terveydestä, terveystottumuksista, terveysosaamisesta sekä oppilas- ja opiskelijahuollosta. Kouluterveyskyselyllä tuetaan nuorten terveyttä ja hyvinvointia edistävää työtä, erityisesti koulun oppilashuollon ja kouluterveydenhuollon kehittämistä.

Eurajoella kouluterveyskysely tehdään parittomien vuosien keväällä opettajan ohjaamana luokkakyselynä peruskoulun 8. ja 9. luokilla sekä lukion 1. ja 2. vuosikursseilla.

Kouluterveyskysely 2007 tuloksista käy ilmi mm., että Eurajoen yhteiskoulun 8. ja 9. lk oppilaiden

- vanhemmista 27 % ei tiedä aina nuortensa viikonloppuiltojen viettopaikkaa (Satakunta 36 %)
- 38 % perheessä ainakin yksi vanhemmista tupakoi (Satakunta 39 %)
- oppilaista 17 % tupakoi päivittäin (Satakunta 15 %)
- 15 % on tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa (Satakunta 18 %)
- keskivaikeaa tai vaikeaa masennusta 10 % (Satakunta 12 %)
- laittomia huumeita oli kokeillut ainakin kerran 3 % (Satakunta 5 %)
- huonot tiedot päihteistä 15 % (Satakunta 22 %)
- päänsärkyä viikoittain 40 % (Satakunta 31 %)
- 73 % ei syö kaikkia aterianosia kouluruoalla (Satakunta 62 %)
- ylipainoa 17 % (Satakunta 20 %)
- koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 3 % (Satakunta 8 %)
- koulun fyysisissä oloissa puutteita 63 % (Satakunta 56 %)
- ei koe tulevansa kuulluksi koulussa 24 % (Satakunta 35 %)

Lukiolaisten tuloksia:

- 20 % on tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa (Satakunta 26 %)
- päänsärkyä viikoittain 23 % (Satakunta 25 %)
- 53 % ei syö kaikkia aterianosia kouluruoalla (Satakunta 57 %)
- ylipainoa 23 % (Satakunta 18 %)

Kouluterveyskysely 2007 pohjalta erityisinä ilonaiheina voidaan tuoda esille mm. seuraavia asioita: peruskoululaisten vanhemmat aiempaa paremmin tiesivät lastensa viikonloppuiltojen viettopaikan, aiempaa harvemmillä oli keskusteluvaikeuksia vanhempiensa kanssa, aiempaa useammalla oli läheinen ystävä, pienempi osa kuin v. 2005 koki fyysistä uhkaa ja aiempaa harvempi joutui koulukiusatuksi. Myös lintsaaminen väheni ja koettu terveydentila oli hieman aiempaa parempi.

Huolenaiheina nousivat esille mm.: myöhään valvominen yleisty, aiempaa useampi jätti jonkin kouluruuan aterianosan syömättä ja viikoittaista päänsärkyä oli aiempaa suuremmalla osalla.

Kouluterveys 2009 kyselyn Satakunnan kuntakohtaiset raportit valmistuvat marraskuussa 2009.

Peruskoulun 3.-9. lk oppilaille ja heidän vanhemmilleen suunnatun kyselyn tuloksia

Eurajoen alakoulujen 3.-6. lk sekä yhteiskoulun 7.-9. lk oppilaille sekä heidän vanhemmilleen toteutettiin kysely keväällä 2009. Kysely laadittiin Kuntaliiton ”Arki- ja kokemustiedon” –lomakkeiston pohjalta. Kyselyyn liitettiin muutama kysymys, joilla kartoitettiin sitä, missä eurajokelaiset lapset ja nuoret tapaavat kavereitaan ja kaipaavatko he lisää harrastusmahdollisuuksia Eurajoella, ja jos kaipaavat, niin mitä?

Oppilaiden osalta Arki- ja kokemustiedon kysely toteutettiin koulussa oppitunnin aikana ja näin ollen melkein kaikki oppilaat vastasivat kyselyyn: alakoulujen oppilaista vastasi 283 ja yläkoulusta 225 oppilasta. Vanhempien kyselyjä toimitettiin oppilaiden välityksellä koteihin 529 kpl; vastauksia palautui 370. Vanhempien kyselyn osalta suuri osa puuttuvista vastauksista selittyy sillä, että vanhemmat ovat vastanneet kyselyyn vain kerran, kuten oli tarkoituskin, vaikka perheessä olisi ollut useampi 3.-9. luokkien oppilasta.

Lasten ja nuorten kyselyn vastauksista ilmenee, että vaikka lapset ja nuoret syövät hyvin, sekä ala- että yläkoulun oppilaista noin 20 ilmoittaa, ettei syö koulupäivän aikana lounasta. Virvoitusjuomia useamman kerran viikossa juo 30 % alakoulujen, ja noin 40 % yläkoulujen oppilaista. Pääsääntöisesti lapset ja nuoret syövät terveellistä ja monipuolista ruokaa.

Alakoululaisista 85 % nukkuu mielestään riittävästi; yläkoululaisista 71 %. Vaikeuksia saada illalla unta oli 23 %:lla alakoululaisista ja yläkoululaisista 29 %:lla. Runsaat 15 % kertoi myös heräilevänsä yöllä. Yleisin nukkumaanmeno-aika alakoululaisilla oli klo 21-22 ja yläkoululaisilla 22-23.

Alakoululaiset harrastavat liikuntaa enemmän kuin yläkoululaiset. Yli puolet alakoululaisista harrastaa liikuntaa päivittäin; heistä 85 % pitää tätä määrää sopivana. Yläkoululaisista 76 % pitää omaa liikunnan määrää sopivana. Lapsilla ja nuorilla on paljon ja monenlaisia harrastuksia. Yläkoululaiset olivat jo selkeämmin suuntautuneet johonkin tiettyyn harrastukseen. Pääosin lapset ja nuoret harrastivat 1-2 kertaa viikossa, mutta myös päivittäin harrastavia oli melko paljon: alakoululaisista 46 ja yläkoululaisista 36. Kahdeksan oppilasta kertoi harrastavansa liikaa.

Kyselyssä kysyttiin myös, kaipaavatko lapset ja nuoret lisää harrastusmahdollisuuksia Eurajoelle. Monet vastasivat, etteivät kaipa, mutta suurin yksittäinen kohde, jota toivottiin, oli uimahalli. Tätä toivoi noin 50 vastaajaa.

Alakoululaisista 85 % ja yläkoululaisista 89 % kertoi, että hänellä on kavereita enemmän kuin viisi. Yksi alakoululainen kertoi, ettei hänellä ole yhtään kaveria. Lapset ja nuoret tapaavat kavereitaan eniten kotona. Muita suosittuja paikkoja olivat harrastusten puitteissa kavereiden tapaaminen sekä kylillä näkeminen. Alakoululaisista 110 ja yläkoululaisista 137 kertoo tapaavansa kavereitaan myös netissä. Ala- ja yläkoululaisista viisi kertoi, ettei heillä ole yhtään läheistä ihmistä, joille voisi kertoa asioitaan. Alakoululaisista 17 % ja yläkoululaisista 13 % koki, ettei vanhemmilla ole niin paljoa aikaa hänelle kuin hän tarvitsisi. Kyselyssä kysyttiin myös, kenen kanssa haluaisi viettää enemmän aikaa; eniten tähän vastattiin jompikumpi vanhemmista tai molemmat vanhemmat. Myös isovanhempien, sisarusten ja kavereiden kanssa haluttiin viettää enemmän aikaa.

Suurin osa kyselyyn vastanneista ei ollut muuttanut kertaakaan. Neljä kertaa tai enemmän muuttaneita oli yhteensä noin 70. Muutoista oli aiheutunut sekä hyvää että huonoa: asumisolosuhteet olivat parantuneet; kaverit olivat jääneet vanhaan paikkaan, mutta hyvää oli uusien kavereiden saaminen. Miltei kaikki kokivat, että heidän mielipiteitään kuunnellaan kotona, koulussa, harrastuksissa sekä kaveripiirissä. Lapsilta ja nuorilta kysyttiin myös, mitä vaihtoehtoja he tietävät, miten lapset ja nuoret voivat vaikuttaa asioihin omassa kunnassa. Yläkoululaisista noin 40 osasi mainita nuorisovaltuuston. 72 % alakoululaisista ja 65 % yläkoululaisista oli sitä mieltä, että lapsilla ja nuorilla on riittävästi vaikutusmahdollisuuksia Eurajoella.

93 % alakoululaisista ja 96 % yläkoululaisista tuntee olonsa yleensä turvalliseksi koulussa. Koulumatkalla, kotona ja harrastuksissa olonsa tuntevat turvalliseksi miltei kaikki lapset ja nuoret.

Kyselyssä pyydettiin nimeämään kolme mukavinta asiaa elämässä. Yleisimmin mukavimmiksi asioiksi nimettiin koti ja perhe sekä kaverit. Muita suosittuja vastauksia olivat harrastukset, lemmikit ja sukulaiset sekä muut läheiset. Näiden jälkeen suurimmaksi ryhmäksi alakoululaisten osalta nousi hyvä koulu, syöminen/herkut ja nukkuminen; yläkoululaisilla mopo ja tietokone.

Vanhempien kyselyn vastaajat olivat pääosin naisia (83 prosenttia). Suurin osa vastaajista oli yli 40 –vuotiaita. Ydinperheitä vastaajista oli 256, yksinhuoltajaperheitä oli 51 ja uusperheitä 46. Yleisimmin perheissä oli 2-3 lasta.

Yli puolet perheistä syö yhdessä päivittäin; vain kaksi vastaajaa kertoi, ettei perhe syö koskaan yhdessä. Melkein kaikilla perheillä on joko säännöllisesti tai satunnaisesti yhteistä aikaa. Yhdeksän vastaajaa kertoi, ettei perheellä ole yhteistä aikaa. 89 perhettä oli kuitenkin tyytymätön perheensä ajankäyttöön; syitä tyytymättömyyteen olivat mm. kiireiset työt ja pitkät työajat sekä lasten harrastukset, jotka myös vähentävät perheen yhteistä aikaa. Yleisimmäksi perheen yhteiseksi asiaksi nimettiin yhdessä ruokailu ja ruuan laittaminen, yhdessä oleskelu ja television katsominen sekä joko yhteiset harrastukset, tai lasten harrastuksiin osallistuminen. Yleisiä olivat myös ulkoilu ja matkustelu.

Suurimmalla osalla perheistä on sukulaisia ja ystäväperheitä, joiden kanssa perhe on säännöllisesti tekemisissä. Kahdeksalla perheellä ei ollut ollenkaan verkostosuhteita tai läheisiä aikuissuhteita. 91 % vastaajista koki, että heillä on riittävästi kontakteja sukulaisiin, ystäviin, tuttuihin ja muihin ihmisiin. 11 % lasten kanssa muuttaneista koki, että muutto oli aiheuttanut lapsille sopeutumisvaikeuksia. Eniten hankaluuksia ovat aiheuttaneet koulun vaihto ja uusien ystävien löytäminen. 88 % vastaajista kokee, että tämänhetkinen asunto on heidän perheelleen sopiva. Suurin yksittäinen vika asuntotilanteessa oli se, että asunto on liian pieni perheen kokoon nähden.

Melkein kaikki vastaajat kokivat, että he voivat vaikuttaa arkensa sujuvuuteen sekä perhettä koskeviin asioihin. Laajemmin kunnassa perheitä koskeviin asioihin koki voivansa vaikuttaa 81 % vastaajista. Melkein kaikki kokivat myös pärjäävänsä erittäin hyvin tai melko hyvin vanhempana. Kolme vastaajaa koki pärjäävänsä melko huonosti, mutta erittäin huonosti ei kukaan. Murrosikä ja lastenhoito-ongelmat sekä oman ajan puute aiheuttivat kuitenkin huolta; näihin kaivattiin apua.

Noin 40 %:ssa perheistä tupakoidaan, mutta kotona sisällä ei polteta. 95 % vastaajista koki perheensä alkoholinkäytön sopivaksi. 25 vastaajaa kertoi olevansa huolissaan jonkun perheenjäsenensä päihteiden käytöstä tai tupakoinnista. Esille tuotiin mm. että alkoholi tuo riidat ja väkivallan, myös nuorten alkoholinkäytöstä oltiin huolissaan. Tupakasta toivottiin päästävän eroon.

Omasta mielenterveydestään oli huolissaan 13 %, kolme vastaajaa erittäin huolestunut. Yhtä suuri osa vastaajista oli huolissaan jonkun muun perheenjäsenen mielenterveydestä. Fyysisestä väkivallasta oli hyvin huolestunut yksi vastaaja, jonkin verran huolestuneita oli kuusi. Seksuaalisesta väkivallasta oli jonkin verran huolestunut yksi vastaaja ja henkisestä väkivallasta 15 vastaajaa. Noin 40 % vastaajista oli jonkin verran huolissaan lapsensa/nuorensa hyvinvoinnista; viisi vastaajaa oli hyvin huolissaan. Tässä kohtaa moni vastaajaa oli kuitenkin tuonut esille, että lasten ja nuorten hyvinvoinnista kuuluukin olla huolissaan, riippumatta siitä, onko huoli aiheellista, vai pelkääkö, mitä voi sattua. 89 % vastaajista koki saavansa riittävästi tukea lapsensa/nuorensa hyvinvoinnista huolehtimiseen. Suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä elämäänsä. Eniten tyytymättömyyttä aiheuttivat kiire, stressi, raha-asiat, työtilanne ja terveys.

Työryhmän näkemyksiä SWOT-analyysin pohjalta

Työryhmä kartoitti lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykytilaa ja kehitysarvioita Eurajoen kunnassa SWOT-analyysin avulla. SWOT-analyysissä kirjataan ylös

analysoidun asian sisäiset vahvuudet (**S**trengths), sisäiset heikkoudet (**W**eaknesses), ulkoiset mahdollisuudet (**O**pportunities) ja ulkoiset uhat (**T**hreats).

Työryhmän jäsenten näkemyksiä:

Eurajoen kunnassa **vahvuuksia** ovat mm.: kunnan palveluverkoston nykytilanne on hyvä ja henkilöstö on ammattitaitoista. Ennaltaehkäisevään toimintaan panostetaan ja yhteistyö toimii hyvin. Kunnan taloudellinen tilanne on hyvä. Uusi päiväkotikoti valmistui v. 2009 ja erityispalveluihin on panostettu mm. palkkaamalla koulutoimeen sosiaaliohjaaja 1.8.2008 lukien. Kunta on halunnut säilyttää pienet kyläkoulut ja kouluille on palkattu hyvin koulunkäyntiavustajia. Eurajoella luonto ja muut urheilumahdollisuudet antavat hyvät mahdollisuudet eri liikuntamuotojen harrastamiseen.

Heikkouksina nousivat esille mm. kirjaston tilat, kaikille lapsiperheille tarkoitetun kotipalvelun puuttuminen ja siirtymävaiheessa alakoulusta yläkouluun tukioppilastoiminnan puuttuminen. Lastensuojelussa avohuollon tukitoimien osalta esim. tukiperheiden ja etenkin miespuolisten tukihenkilöiden sekä perhetukikeskuksen selvittelyjaksojen saatavuus on ollut vaikeaa. Kunnan nettisivut todettiin huonoiksi; palvelujen löytäminen on vaikeaa. Koulumaailman yhteistyö ulkopuoliseen toimintaan ja muiden kuntien kanssa on vähäistä erityisesti kehittämishankkeiden osalta. Heikkoutena nähtiin myös se, että seurakunnan kerhot toimivat vain päiväsaikaan; kerhotoimintaa ei ole iltaisin, jolloin toimintaan voisi osallistua koko perhe. Myös pitkät välimatkat sivukylistä nähtiin heikkoutena: perheiden, joilla ei ole omaa autoa käytössään, on vaikea osallistua keskustassa oleviin toimintoihin.

Mahdollisuuksina nähtiin mm. joustava yhteistyö eri hallintokuntien kanssa, lapsiperheiden kotipalvelun ja perhetyön mahdollisuus tilanteissa, jolloin perhe tarvitsee erityistä tukea, neuvolassa käyttöön otettava Lene-menetelmä, perhekerhot ja pienet koulut. Luonto, runsaat harrastusmahdollisuudet, Walkers-kahvila, vanhan päiväkodin iltakäyttö, nuorisotoimen tilat ja runsas toimivien yhdistysten määrä nähtiin myös mahdollisuuksina. Kunnan hyvä taloudellinen tilanne mahdollistaa toimintojen ja yhteistyön kehittämisen. Yleisesti nähtiin yhteistyön, yhteisöllisyyden sekä yksilöllisyyden huomioon ottamisen luovan mahdollisuudet moniammatillisen yhteistyön kehittämiseen.

Uhkia aiheuttaa mm. työttömyyden kasvu, toimeentulotukiasiakkaiden määrän kasvu ja lapsiperheiden taloudellisen tilanteen heikentyminen. Vanhemmuuden tuen ja lastensuojelutarpeen arvioidaan lisääntyvän. Äitien tupakointi, äitien ja lasten ylipaino sekä lasten puhehäiriöiden lisääntyminen ovat myös tulevaisuudessa asioita, joihin tarvitaan reagointia ja resursointia. Uhkina nähtiin myös kunnan vaurauden mukanaan tuoma ”ylpistyminen”, jolloin yritetään liikaa selvittää yksin. Lapsiperheiden palvelujen jatkuvaa ylläpitoa ja kehittämistä ei pidä unohtaa, sillä esim. uusi päiväkotikoti koskettaa vain murto-osaa perheistä. Satakuntalaisen kulttuurin nähtiin aiheuttavan välittömän kanssakäymisen vähäisyyttä; toisaalta kaikki tuntevat, tai ainakin luulevat tuntevan toisensa. Uhkana nähtiin myös tietokone- ja nettimaailma sekä päihteiden käytön sekä syrjäytymisen lisääntyminen. Mikäli säästötoimiin joudutaan, uhkana nähtiin säästötoimien kohdistuminen ennaltaehkäisevään toimintaan.

6. LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUT EURAJOELLA

Lasten hyvinvointi on koko kunnan tehtävä. Kunnan keskeiset tehtävät voidaan jakaa kolmeen ryhmään:

- ***Kasvua ja kehitystä edistävä toiminta:*** Lasten turvallisten kasvuolojen turvaaminen kaikille kunnassa asuville lapsille
- ***Kasvua tukeva ja turvaava toiminta:*** Vanhempien sekä muiden lapsen ja nuoren kasvatuksesta vastuussa olevien tukeminen
- ***Kasvua korjaavat palvelut:*** Lapsi- ja perhekohtainen tuki sitä tarvitseville

6.1. Kasvua ja kehitystä edistävä sekä tukeva toiminta

Vanhemmilla on ensisijainen oikeus ja velvollisuus huolehtia lapsen ja nuoren hyvinvoinnista. Perhe luo lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja kehityksen perustan. Kasvuoloihin vaikuttaminen sekä lasten ja perheiden tukeminen laadukkailla peruspalveluilla on parasta ennalta ehkäisevää lasten suojelua. Hyvin toimivat lasten ja nuorten palvelut edistävät myös lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun mahdollisuutta onnistua tehtävässään.

Kasvua ja kehitystä edistävällä toiminnalla tarkoitetaan sekä kunnan että kolmannen sektorin palveluja: mm. neuvola, päivähoito, perusopetus, koululaisten aamu- ja iltapäivähoito, kouluterveydenhuolto, vapaa-ajan toiminta, lasten ja nuorten liikunta- ja kulttuuri- ja kirjastopalvelut.

Kasvua ja kehitystä tukevien ja turvaavien toimien tavoitteena on tukea lasta ja huoltajia lasten kasvatuksessa mm. sosiaalityön, perhetyön, lapsen huoltoon ja elatukseen liittyvien palvelujen, toimeentulotuen sekä vammaisen lapsen perheen tukipalvelujen avulla. Näitä tukipalveluja ovat mm. psykologipalvelut, keskusäitiysneuvolapalvelut, puhe- toiminta- ja fysioterapia, tukihenkilö/tukiperhepalvelut, sosiaalipäivystys ja työpajatoiminta.

6.1.1. Terveystenhuolto

Eurajoen kunta tuottaa terveydenhuollon palvelut omassa terveyskeskuksessa Jokisimpukassa. Eurajoen kunnan lääkärin vastaanoton hoitaa Attendo MedOne Oy. Sopimus on tehty määräajalle 1.1.2009–31.12.2011 koskien koko terveysaseman toimintaa, lääkärinvastaanottoa, sairaanhoitajan vastaanottoa, puhelinneuvontaa, ajanvarausta, kotisairaanhoitoa, kouluterveydenhuoltoa, neuvolaa ja fysioterapiaa. Vuoden 2009 alusta aloittivat myös Attendo MedOne Oy:n työterveyshuolto, hammashoitola sekä perhesuunnitteluneuvola ja psykiatrinen sairaanhoitaja. Lisäksi kuntalaiset saavat puheterapeutin ja psykiatrin palveluja.

Eurajoen lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta terveydenhuollon ydintoimintoja ovat äitiys- ja lastenneuvolatoiminta, perhesuunnitteluneuvolan palvelut sekä

kouluterveydenhuolto. Lääkärin vastaanottoaika on neuvolassa 1,5 pv/vko ja kouluterveydenhuollossa kaksi aamupäivää/vko. Rauman kansanterveystyön kuntayhtymän purkauduttua 1.1.2009 lukien lääkärin vastaanottoaikojen suhteen tapahtui parannus.

Eurajoella äitiys- ja lastenneuvolassa toimii kaksi terveydenhoitajaa. Perhesuunnitteluneuvolan terveydenhoitaja osallistuu myös äitiys- ja lastenneurolatyöhön. Terveydenhoitajien määrä on Sosiaali- ja terveysministeriön suositusmitoituksen mukainen. Kouluterveydenhuollossa työskentelee kaksi terveydenhoitajaa: luokat 1.–6. ja 7.–9. sekä lukio.

Neurolatoiminta

Lastenneuvolan yleistavoite:

- lasten fyysinen ja psyykinen terveys sekä perheiden hyvinvointi paranevat varsinkin erityistä tukea tarvitsevilla perheillä, jolloin perheiden väliset terveyserot kaventuvat,
- seuraavan sukupolven terveyden ja vanhemmuuden voimavarat ovat paremmat kuin nykyisen.

Lastenneuvolan tehtävänä on lapsen ja perheen tasolla

- mahdollistaa vanhemmille ajantasaisen ja tutkimukseen perustuvan tiedon saaminen lapseen, perheeseen ja näiden terveyden edistämiseen liittyvistä tekijöistä kullekin vanhemmalle soveltuvalla tavalla,
- mahdollistaa vanhemmille riittävästi tukea vanhemmuuteen ja parisuhteeseen perheen toimivuuden vahvistamiseksi,
- tukea vanhempia turvalliseen lapsilähtöiseen ja turvallisen aikuisuuden sisältävään kasvatustapaan,
- seurata ja tukea lapsen fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä,
- antaa rokotusohjelman mukaiset rokotukset ja pitää yllä lasten rokotussuojaa,
- tunnistaa mahdollisimman ajoissa epäsuotuisan kehityksen merkit lapsessa, perheessä ja elinympäristössä sekä puuttua varhain terveyttä vaarantaviin tekijöihin,
- ohjata lapsi ja perhe tarvittaessa muille asiantuntijoille tutkimuksiin tai hoitoon.

Äitiysneuvolassa seurataan odottavan äidin, sikiön ja vastasyntyneen terveyttä ja edistetään koko perheen hyvinvointia.

Terveyden edistämisen lisäksi neuvolassa ja kouluterveydenhuollossa erityistehtävänä on väestön rokottaminen. Lastenneuvola osallistui v. 2008 kansalliseen rokotetutkimukseen (pneumokokkirokotteen testaaminen). Rokotustutkimus jatkuu v. 2010. Rotavirusrokotukset on aloitettu rokotusohjelman mukaisesti 1.7.2009 alkaen.

Eurajoen äitiys- ja lastenneuvolassa on käytössä mm. raskaus ja päihteet haastatteluseula, synnytyksen jälkeinen depressioseula, parisuhdeväkivallan seulontakysely ja lasten 5-vuotiskysely. Äitiys- ja lastenneuvolassa seulotaan ja

puututaan äitien poikkeavaan päihteiden käyttöön ja äiti ohjataan tarvittaessa Satakunnan keskussairaalan HAL-vastaanotolle (huumeet, alkoholi, lääkkeet).

Terveydenhoitajat ovat mukana myös mm. kuntoutustyöryhmässä sekä moniammatillisessa työryhmässä.

Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa kuntia ottamaan käyttöön Lene-menetelmän (leikki-ikäisen lapsen neurologinen arvio). Eurajoen neuvolassa Lene-menetelmä otetaan käyttöön v. 2010. Menetelmä on tarkoitettu neuvolan terveydenhoitajien ja lääkärin työvälineeksi lapsen kehityksen arvioinnissa ja seurannassa. Se sisältää arviot 2 ½-, 3-,4-,5-, ja 6-vuotiaille. Suosituksen mukaan tehostettu tarkastus aikaistetaan 4. ikävuoteen aiemman 5-vuotistarkastuksen sijaan. Jo tässä vaiheessa on mahdollista havaita tulevia oppimisvaikeuksia koulussa ja puuttua niihin varhain.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tehtävänä on turvata ja edistää jokaisen lapsen tervettä kasvua ja kehitystä ja juurruttaa terveyttä edistäviä elämäntapoja perustaksi aikuisiän terveydelle ja hyvinvoinnille. Terveydenhoitaja pyrkii tapaamaan jokaisen oppilaan vuosittain. Lääkäri tekee terveystarkastuksen 2., 5. ja 8. luokkien oppilaille.

Syksyllä 2009 Eurajoella otettiin käyttöön peruskoululaisen terveyskortti. Terveyskorttiin merkitään terveystarkastuksessa tehdyt asiat sekä osallistuminen terveystuntien. Terveyskorttia säilytetään oppilaan kouluterveydenhuollon arkistossa, mutta aina terveystarkastuksen jälkeen kortti käy ”näytillä” kotona. Terveystarkastuksiin voidaan sisällyttää myös eri kyselyitä, esim. masennusseula ja nuorten päihdemittari.

Kouluterveydenhuollolla on lisäksi käytettävissään lastenpsykiatrin, psykiatrisen sairaanhoitajan, diabeteshoitajan sekä fysioterapeutin palvelut.

Vuonna 2011 voimaan tuleva Sosiaali- ja terveysministeriön asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja oppilasterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta korostaa aiempaa enemmän koko perheen ottamista mukaan palveluihin, osallistumaan ja kehittämään lapsen ja nuoren kehitysympäristöä. Myös kouluterveydenhuollossa koko perheen hyvinvointia selvitetään laajassa terveystarkastuksessa. Tavoitteena on mahdollisimman varhain löytää ne lapset ja nuoret, jotka tarvitsevat erityistä tukemista.

Puheterapeutti

Puheterapeutin vastaanotto on Eurajoen terveyskeskuksessa noin kerran kuukaudessa. Puheterapia on puheen, äänen, kielen, vuorovaikutuksen ja kommunikaation häiriöiden ennaltaehkäisyä, arviointia, tutkimusta ja kuntouttamista.

Psykiatrin palvelut

Ohjaus terveyskeskuksen lastenpsykiatrin vastaanotolle tapahtuu neuvola- tai koululääkärin vastaanoton kautta. Vastaanotto kerran kuukaudessa.

Psykiatrinen sairaanhoitaja

Psykiatrisen sairaanhoitajan palvelu on tarkoitettu kaiken ikäisille eurajokelaisille, joilla on tarve saada käsitellä omaa elämää/hyvinvointia koskevia asioita. Esimerkiksi oma tai läheisen alkoholinkäyttö tai oma mielenterveys voi huolestuttaa, tai mikäli huomaa jääneensä ”koukkuun” pelaamiseen (esim. netti- tai rahapelit). Myös parisuhdettaan miettivät henkilöt voivat ottaa yhteyttä psykiatriseen sairaanhoitajaan. Alle 18-vuotiaiden osalta on toivottavaa, että yhteydenotto tulee neuvolan terveydenhoitajan tai kouluterveydenhoitajan kautta.

Eurajoen kunnan mielenterveys- ja päihdestrategia

Vuonna 2008 Eurajoella käynnistettiin Satakunnan sairaanhoitopiirin toimesta mielenterveys- ja päihdestrategian laatimisprosessi ja se hyväksyttiin Eurajoen kunnanvaltuustossa joulukuussa 2008.

Peruste strategian laatimiselle oli huoli kasvavista päihde- ja mielenterveysongelmista ja niistä aiheutuva tarve toiminnan systemaattiselle kehittämiselle.

Päihteiden käyttö ja mielenterveyden ongelmat, erityisesti masennus, ovat arkipäiväistyneet ja koskettavat vähintään välillisesti kaikkia ihmisiä. Ongelmat koskevat aiempaa enemmän myös nuoria. 2000-luvulla mielenterveyden häiriöiden takia hoitotukea saaneiden 11-15 –vuotiaiden lasten määrä on kasvanut 3000:sta 5200:aan eli 72 prosenttia. Alkoholilla puolestaan on noussut työikäisen väestön yleisimmäksi kuolinsyyksi, ja joka kolmas tapaturmaisesti vapaa-aikana kuollut on ollut päihtynyt. Alkoholin aiheuttama kuolleisuus on vain jäävuoren huippu. Sen alapuolella on valtava määrä alkoholilla aiheuttamaa työkyvyttömyyttä, sairauksia, terveyspalvelujen käyttöä ja sosiaalisia ongelmia. Mm. lasten huostaanottojen taustalla ovat usein vanhempien päihteiden käyttö tai mielenterveyden häiriöt.

Tavoitteena on eri toimintojen kohdentaminen hyvinvointia edistävän ja ongelmia ennaltaehkäisevän sekä varhaisen vaiheen auttamisen suuntaan. Mielenterveyden ja päihteettömyyden edistäminen ja haittojen ehkäisy edellyttää hallintokuntien rajat ylittävää yhteistyötä.

Kehittämistyön lähtökohtina olivat päihde- ja mielenterveysongelman havaitseminen ja niihin puuttuminen peruspalveluissa, jossa on myös hyvän hoidon painopiste. Ehkäisevään toimintaan panostaminen nähtiin välttämättömäksi, koska resurssit eivät tule riittämään hoitopalveluiden kysyntää vastaavasti.

Strategian kehittämiskohteet:

- tiedon lisääminen mielenterveys- ja päihdeasioissa

- verkostojen kartoittaminen ja kokoaminen
- varhainen alkoholin riskikulutuksen toteaminen
- masennuksen ehkäisy ja varhainen toteaminen
- terveyden edistäminen ja
- yksinäisyyden lievittäminen masentuneilla ja ikäihmisillä

Toiminnan lähtökohtana tulee olla puuttuminen varhaisessa vaiheessa. Mielenterveyden edistämiseen ja häiriöiden vähentämiseen sekä ehkäisevään päihdetyöhön on kehitetty erilaisia toimenpiteitä, joista esimerkkeinä äitiysneuvolan masennusoireiden seulonta, päihteiden riskikulutuksen seulat, mini-interventio ja motivoiva haastattelu.

Eurajoen kunnan mielenterveys- ja päihdestrategian toteutumista seuraa ja arvioi Eurajoen seurantaryhmä. Seurantaryhmä raportoi kehittämiskohteiden toteutumisesta kunnanvaltuustolle kaksi kertaa valtuustokauden aikana. Erityistä huomiota kiinnitetään suunnitelman toimeenpanoon ja siinä esitettyjen toimenpiteiden juurruttamiseen käytäntöön. Päämääränä on toiminnan vaikuttavuuden lisääntyminen. Keskeisenä tekijänä on parantaa työntekijöiden valmiuksia kohdata ja toimia päihde- ja mielenterveysasiakkaiden kanssa.

6.1.2. Päivähoito

Päivähoidon tehtävänä on tukea lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä vanhempien kanssa edistää lapsen tasapainoista kehitystä kasvatuskumppanuuden hengessä. Eurajoen kunta tuottaa päivähoitopalvelut pääsääntöisesti itse.

Alle kouluikäisillä lapsilla on subjektiivinen oikeus päivähoitoon. Lapsen ja perheen erityistarpeiden huomioiminen päivähoitoa järjestettäessä on osa varhaista tukea lapselle. Lapsilla, jotka tarvitsevat päivähoitoa sosiaalisista tai kasvatuksellisista syistä, on erityinen oikeus päivähoitopaikkaan. Päivähoitoa voidaan käyttää myös lastensuojelun avohuollon tukitoimena.

Eurajoen päivähoiton tavoitteena on myös liikunnallisuuden edistäminen ja varhainen tuki yhteistyössä muiden kumppanien kanssa.

Ennaltaehkäisevää työtä päivähoidossa on mm. kerran viikossa entisen päiväkodin tiloissa järjestettävä toiminta (avoin toiminta, 4-5 –vuotiaiden kerho sekä marraskuussa 2009 alkava vanhempien vertaisryhmä). Eurajoen päivähoito on mukana Kelpo-kehittämiprojektissa, jossa toteutetaan varhaista, tehostettua ja erityistä tukea päivähoidossa ja koulussa. Projekti sisältää mm. eri työmenetelmien ja yhteistyön kehittämistä ja koulutusta. Päivähoidossa käytössä olevien HALI-, KEHU ja LENE- arviointimenetelmien tavoitteena on varhainen toteaminen ja tuen antaminen. Päivähoidon tukena ovat myös mm. psykologin palvelut, puheterapia- ja toimintaterapiapalvelut sekä moniammatillinen työryhmä, jossa päivähoiton lisäksi ovat mukana neuvola, erityispäivähoito ja seurakunta. Työryhmän tavoitteena on yhteistyön kehittäminen mm. eri arviointimenetelmiin liittyen. Lisäksi koululaisten iltapäiväkerhotoiminta tarjoaa turvallisen paikan pienille koululaisille.

Päiväkoti Majakassa on vuorohoito (25-30 lasta), 2-5 –vuotiaiden osasto (21 lasta), erityisryhmä (12 lasta) sekä esikoululaisten aamu- ja iltapäivähoito (26 lasta). Päiväkodissa työskentelevät päiväkodin johtaja, kuusi lastentarhanopettajaa, kahdeksan hoitajaa sekä kolme henkilökohtaista/ryhmäavustajaa.

Perhepäivähoitajia on 27 ja lapsia perhepäivähoidossa 93 (lokakuun 2009 paikkatilanne). Ryhmäperhepäiväkoteja Eurajoella on viisi: Irijanteen ryhmis (12 paikkaa), Ryhmis Meritähti Kuivalahdella (12 paikkaa), Ryhmis Sateenkaari keskustassa (12 paikkaa) sekä Eurajoen kunnanvirastotalossa toimivat Ryhmis Pilvenhattara (12 paikkaa) ja Varahoitoryhmis Päivänsäde (8-10 paikkaa). Vakinaisia ryhmishoitajia on 14.

Kunnan koululaisten aamu- ja iltapäiväkerhot toimivat Kaharilla, Lapijoella, Linnamaassa ja Huhdalla. Kyläyhdistyksen ylläpitämänä kerho toimii Rikantilassa. Lapsia kerhoissa on yhteensä noin 70.

Lasten kotihoitoa tuetaan lakisääteisellä lasten kotihoidon tuella. Lisäksi vireillä on myös kuntalisä v. 2010. Yksityisen hoidon tuen muodostavat lakisääteinen tuki sekä kunnan oma palveluraha.

Erityislastentarhanopettaja

Päivähoidossa erityisen tuen lähtökohtana on vanhempien ja kasvatushenkilöstön havaintojen yhteinen tarkastelu tai aiemmin havaittu lapsen erityisen tuen tarve. Erityisen tuen toteuttaminen on yhteistyötä vanhempien ja kuntouttavien tahojen kanssa ja se pohjautuu tuen tarpeen arviointiin ja järjestämisen suunnitteluun yhdessä vanhempien kanssa. Erityinen tuki pyritään ulottamaan mahdollisimman pitkälle Eurajoen kunnan tarjoamiin kasvatustalouteihin siten, että tuki tulee sinne missä lapsi on. Majakan erityisryhmässä erityiskasvatuksesta ja –opetuksesta sekä pedagogisesta kuntoutuksesta vastaa varhaiskasvatuksen erityislastentarhanopettaja. Hän konsultoi tarvittaessa myös perhepäivähoitoa.

Eurajoen varhaiskasvatussuunnitelma

Eurajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma (VASU) valmistui vuonna 2009. VASU:n arvopohja kartoitettiin lokakuussa 2008 päivähoitolasten vanhemmille, päivähoitohenkilöstölle, kunnanvaltuutetuille sekä sosiaalilautakunnan jäsenille suunnatulla kyselyllä. Kyselyn tuloksista nousi esille selkeästi kaksi muita tärkeämmäksi koettua arvoa: turvallisuus sekä välittäminen. Näiden ohella tärkeitä arvoja olivat tasa-arvoisuus, kiireettömyys, kasvatuskumppanuus, yksilöllisyys ja luottamuksellisuus.

Eurajoen varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteena on luoda edellytykset varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi yhdenmukaistamalla toiminnan järjestämisen periaatteita, ohjata varhaiskasvatuksen sisällöllistä kehittämistä, edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista, lisätä henkilöstön ammatillista tietoisuutta, lisätä vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatuksen palveluissa, vahvistaa moniammatillista yhteistyötä sekä edistää ennen kaikkea lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimista.

Lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma (lapsen Vasu) tukee lapsen yksilöllistä kasvua, kehitystä ja oppimista. Vasu tehdään yhdessä vanhempien ja henkilöstön kanssa. Se on kasvattajien työväline, jossa otetaan huomioon lapsen kokemukset, tarpeet, tulevaisuuden näkymät, lapsen mielenkiinnon kohteet ja vahvuudet.

6.1.3. Koulutoimi

Eurajoen koulutoimen osa-alueita ovat peruskoulutus, keskiasteen koulutus ja aikuiskoulutus. Eurajoella toimii seitsemän peruskoulun 1-6 luokkien koulua, joissa annetaan myös esiopetusta; yhteiskoulu, jossa ovat luokat 7-9 sekä lukio. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Eurajoen kunnan kouluverkkohankkeen kehittämissuunnitelmassa nykyisen kouluverkkorakenteen säilyttämisen.

Eurajoen peruskouluissa on syyslukukaudella 2009 yhteensä 729 oppilasta, joista esikoululaisia 60. Opettajia peruskouluissa on yhteensä 58. Erityisopetusta on Keskustan koulussa 1.-6. –luokkien oppilaille ja yhteiskoulussa 7.-9. –luokkien oppilaille. Eurajoen lukiossa opiskelijoita on 132.

Eurajokelaisten nuorten kansainvälistymistä edistetään erilaisin projektein (mm. Comenius), leirikoulutoiminnalla sekä osallistamalla ystävyyskuntatoimintaan.

Opetushallitus on myöntänyt määrärahaa kerhotoiminnan järjestämiseen. Määrärahan turvin toimintaa pystytään monipuolistamaan.

Lukuvuonna 2008-2009 Eurajoen yhteiskoulussa aloitettiin kiusaamisen vastainen KiVa Koulu -ohjelma. KiVa Koulu on valtakunnallinen ohjelma, joka on kehitetty kiusaamisen vastaiseksi työvälineeksi kasvattajien käyttöön. Ohjelma on suunnattu perusopetuksen vuosiluokille 1-9. Syksyllä 2009 toimintamalli laajentui myös Rikantilan ja Huhdan kouluihin.

Oppilashuolto

Oppilas- ja opiskelijahuolto on sekä yhteisöllistä että yksilöllistä tukea, jonka tavoitteena on lapsen ja nuoren fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja kasvun tukeminen. Kunnan opetussuunnitelmaan on kirjattu suunnitelma oppilashuollon tavoitteista ja keskeisistä periaatteista. Oppilas- ja opiskelijahuoltoon kuuluvat kasvun, kehityksen, oppimisen ja koulunkäynnin riskien sekä ongelmien ennaltaehkäisy ja korjaava toiminta jo havaittujen vaikeuksien voittamiseksi. Vaikeudet voivat ilmetä esim. käytöshäiriöinä, oppimisessa, mielenterveydessä, kiusaamisena ja poissaoloina. Oppilashuolto on tarvittaessa myös perheen tukemista ja ohjaamista tarvitsemansa avun piiriin. Sujuvalla kodin ja koulun yhteistyöllä saadaan oppilashuoltotyöhön vaikuttavuutta ja ehkäistään ongelmien syntyä.

Eurajoen yhteiskoulun oppilashuoltoryhmän jäseniä ovat rehtori, apulaisrehtori, opinto-ohjaajat, erityisopettaja, psykologi ja sosiaaliohjaaja. Kerran kuukaudessa sosiaalityöntekijät ja nuorisosihteerit osallistuvat työryhmän kokoukseen. Eurajoen alakouluilla toimivat omat oppilashuoltoryhmät.

Psykologipalvelut

Eurajoen kunnan lasten ja nuorten psykologin toimi jakautuu koulutoimen (60 %) ja sosiaalitoimen (40%) kesken. Psykologin vastuualueeseen kuuluvat kaikki alle 23 v. eurajokelaiset lapset ja nuoret. Eurajokelaisten aikuisten osalta palvelu kohdentuu vanhemmuuden tukemiseen sekä erilaiseen verkostotyöhön lapsia ja nuoria koskevilla asioilla.

Koulutoimessa psykologin toiminnan tavoitteena on lasten ja nuorten koulunkäynnin, oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen tarjoamalla oppilaille, vanhemmille, opettajille sekä muulle koulun henkilökunnalle ammattitaitoisia psykologisia arviointi-, neuvonta-, konsultaatio- ja erityispalveluja. Tavoitteena on oppilaiden syrjäytymiskehityksen ehkäiseminen tai katkaiseminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Koulupsykologin laaja-alainen ja monimuotoinen työ on sekä korjaavaa että ennaltaehkäisevää.

Sosiaalitoimessa psykologin toiminnan tavoitteena on lasten ja nuorten normaalin, terveen kasvun ja kehityksen edistäminen, tukeminen ja mahdollistaminen. Tavoitteena on riskitilanteiden ja häiriöiden mahdollisimman varhainen tunnistaminen ja hoito. Varhaiskasvatukseen ja ennaltaehkäisyyn liittyen psykologi tekee yhteistyötä mm. neuvolan ja päivähoidon kanssa. Psykologi osallistuu viikoittain lastensuojelutiimiin ja toimii mm. työparina lastensuojeluasioissa sekä muissa lasten ja perheiden tilanteiden arvioinneissa. Psykologi osallistuu alueellisiin ja kuntakohtaisiin yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin sekä ennaltaehkäisevän työn ideointiin sekä sen toteuttamiseen.

Sosiaaliohjaaja

Koulutoimeen on palkattu 1.8.2008 lukien sosiaaliohjaaja. Sosiaaliohjaaja tekee ennalta ehkäisevää sosiaalityötä kouluissa. Toiminnan tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin lisääminen ja sosiaalisten ongelmien vähentäminen. Sosiaaliohjaaja on läsnä koulun arjessa oppilaiden tukena ja ohjaa tarvittaessa muiden palvelujen piiriin. Toiminnan perustana on yhteistyö kodin ja koulun välillä sekä oppilaskohtainen työ. Oppilaskohtainen työ sisältää mm. keskustelut oppilaiden kanssa, kouluun, vapaa-aikaan, kotiin ja ihmissuhteisiin liittyvä ohjaus ja neuvonta sekä mm. perheen tukeminen kasvatustyössä. Sosiaaliohjaaja kuuluu oppilashuoltoryhmään ja tekee moniammatillista yhteistyötä etenkin kunnan sosiaalitoimen ja nuorisotoimen kanssa.

Erytinen tuki opetuksessa

Vireillä olevan perusopetuslakiuudistuksen mukaan opetussuunnitelman perusteisiin tulevaisuudessa sisällytetään käsitteet tehostettu ja erityinen tuki. Tehostetulla tuella tullaan tarkoittamaan tavoitteellista oppijan tukemista ilman erillistä hallinnollista päätöstä. Tehostetun tuen muotoina käytetään tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta, joustavaa ryhmittelyä ja oppilashuollollista työskentelyä. Oppilaille laaditaan oppimissuunnitelma, jossa asetettujen kasvatuksellisten ja opetuksellisten tavoitteiden saavuttamista seurataan. Tehostetun tuen painopisteenä on yhteistyö huoltajien, koulun henkilöstön ja tarvittaessa muiden toimijatahojen kanssa.

Erityistä tukea tarjotaan oppilaalle silloin, kun tehostettu tuki ei riitä. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksessa keskeistä on varhainen tukeminen. Erityisellä tuella tarkoitetaan perusopetuksessa kokoaikaisena erityisopetuksena toteutetun pedagogisen tuen lisäksi oppilashuollon järjestämiä tukitoimia, oppilaan ohjausta, opetukseen osallistumisen edellyttämiä apuvälinepalveluita, tarvittaessa aamu- ja iltapäivätoimintaa vuosiluokille 1-9 sekä kodin ja koulun välistä tiivistä yhteistyötä. Erityisen tuen piirissä olevalle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS).

Eurajoen koulutoimi on mukana tehostetun ja erityisen tuen kehittämiseen tarkoitettussa Opetushallituksen Kelpo-hankkeessa. Lisäksi koulutoimi on mukana myös Taiten tehostettua tukea -hankkeessa, jolla pyritään helpottamaan erityisoppilaiden integrointia taito- ja tiedeaineisiin.

6.1.4. Vapaa-aikatoimi

Nuorisotoimi

Nuorisotoimi tukee nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja ottaen huomioon toteutuksessa lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman ja Eurajoen kunnan strategian sekä paikallisesti että seutukunnallisesti.

Nuorisotoimen tehtävänä on ohjata toimintaa sellaisiin asioihin, jotka nyt koetaan nuorisotyössä keskeisimmiksi: nuorten työpaja, terveet elämäntavat, ennaltaehkäisevä ja korjaava päihdetyö sekä harrastus-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoiminta. Sosiaalista vahvistamista kohdistetaan sellaisille alueille, nuorisoryhmiin ja olosuhteisiin, joihin syrjäytymisuhka selvimmin liittyy. Nuorisotoimen toiminnan pääkohderyhmänä ovat 10-18 –vuotiaat eurajokelaiset nuoret sekä eri nuorisojärjestöt. Nuorisotyötä toteutetaan nuorisotalojen lisäksi erityistoimipaikoissa ja erilaisissa projekteissa. Erilaisia teemakerhoja järjestetään vuosittain toiveiden mukaan. Kerhojen taustalla on aina ennaltaehkäisevä ja eväitä elämään tuova taka-ajatus. Avustusta saavia eurajokelaisia yhdistyksiä on 13.

Eurajoen nuorisotoimen tiloja ovat Kaharin nuoriso-kulttuuritalo, Lapijoen nuorisotalo sekä Irijanteen nuorisotalo.

Eurajoen Kaharin nuoriso-kulttuuritalo on monitoimitila, joka toimii nuorisotilana, järjestöjen kokoontumis- ja harrastustilana sekä lähiliikuntapaikkana. Päivisin Kaharin tiloissa toimii koululaisten aamu- ja iltapäiväkerho. Tiistai-iltaisina Kaharilla järjestetään nuorten iltoja. Perjantaisin Kaharilla on Walkers-kahvila klo 19.30-23.00. Walkers-kahvila toimii nuorten omana kohtaustilana, jossa vapaaehtoiset aikuiset toimivat kuuntelevina aikuisina ja nuorisotalo heidän olohuoneenaan, jonne nuorten on turvallista tulla. Walkers-kahvila on tarkoitettu lähinnä 13-18 –vuotiaille nuorille. Walkers kahviloiden taustajärjestönä toimii Aseman Lapset ry.

Lapijoen nuorisotalo toimii myös monitoimitilana; päivisin tilassa on seurakunnan päiväkerho ja iltaisin tilaa käyttävät eri yhdistykset omiin tarpeisiinsa. Lapijoella järjestetään myös mm. nuorten iltoja.

Irjanteen nuorisotalo on päivisin ryhmäperhepäiväkodin ja seurakunnan päiväkerhon käytössä. Tilassa on mahdollisuus järjestää iltaisin kerhoja, bänditreenejä tai muuta nuorille tarkoitettua toimintaa.

Lasten kesäleirit järjestetään Lahdenperässä kesäkuun alussa telttaleirinä ala-asteikäisille. Leireille osallistuu vuosittain runsaat sata lasta.

Nuorisotoimi osallistuu seutukunnalliseen nuorisotyöhön, jossa korostuu koko sektorin alueellisen kehityksen ja osaamisen edistäminen. Nuorisotoimella on käytössään yhteistyössä Rauman seudun kuntien nuorisotoimien kanssa RAUman seudun Nuorten Omat nettitiedotussivustot www.rauno.fi. Sivustoilta löytyy tietoa seudun nuorille suunnatuista toiminnoista, nuorisotyöstä, vaikutusryhmistä ja yhdistyksistä sekä Jelppimestä, josta löytyy apua ja yhdyshenkilöitä erilaisiin huoliin (mm. raha-, terveys tai päihdeongelma).

Nuorten osallisuus

Nuorisolain mukaan nuorisotoimen tehtäviin kuuluu nuorisopoliittinen toiminta. Se tarkoittaa nuorten asioiden nostamista julkisuuteen, nuorten etujen ajamista lähiyhteisöissä ja nuorten elinolojen parantamista (nuorisovaltuuston, nuorisoryhmien tukeminen ja nuorten kuuleminen ja tiedottaminen heitä koskevissa asioissa). Eurajoen nuorisovaltuusto on toiminut vuodesta 2005. Nykyisen nuorisovaltuuston toimintakausi kestää maaliskuun alusta 2009 vuoden 2010 loppuun. Nuorisotoimi on opastanut ja kouluttanut nuorisovaltuuston jäsenet toimintaansa. Nuorisovaltuuston tärkein tehtävä on toimia oman alueensa nuorten edunvalvojana. Toimintakanavat vaikuttamiseen ovat kunnan eri lautakunnat ja media.

Eurajoen Nuorten työpaja Nosturi

Työpajatoiminta sijoittuu julkisen sektorin palvelukokonaisuudessa sosiaalialan palvelujen ja avoimien koulutus- ja työmarkkinoiden välimaastoon ja on moniammatillista toimintaa. Työpajatoiminta toteuttaa varhaisen puuttumisen ja yhteisöllisyyden periaatteita ja soveltaa tekemällä oppimisen ja motivoimisen menetelmiä.

Eurajoen nuorten työpaja Nosturi on toiminut 1.8.2006 lukien. Aiemmin Kaharin nuoriso-kulttuuritalolla toiminut työpaja sai vuoden 2009 aikana uudet tilat vanhalta paloasemalta. Pajalla toimii kaksi työ- ja yksilövalmentajaa, joista toinen on vakinaistettu maaliskuusta 2009 alkaen ja toisen työsuhde on määräaikainen. Nuoria työpajassa on työttömyystilanteesta riippuen 8-10 henkilöä kerrallaan. Pajan toimintaa on laajennettu koskemaan entistä enemmän myös muihin ikäluokkiin sekä kuntouttavan työtoiminnan piiriin. Tavoitteena on ohjata ja tukea jokaista asiakasta hänen vahvuuksiensa, taitojensa ja kiinnostuksensa mukaan kohti koulutusta, työllistymistä tai jotain muuta ratkaisua. Vuosittain jatkotoimenpiteeseen ohjautuu noin puolet pajalaisista.

Vuoden 2008 aikana työpajalla oli yhteensä 15 henkilöä, joista naisia oli viisi. Työpajan asiakkaat (valmennettavat) ovat tulleet pääsääntöisesti sosiaalitoimiston, työvoimatoimiston tai työvoiman palvelukeskuksen läheteellä. Pajalle on voinut hakeutua myös suoraan, ilman em. tahojen lähetettä. Tällöin työpaja etsii yhdessä nuoren kanssa nuoren tilanteeseen sopivan vastuuviranomaisen.

Eurajoen nuorten työpaja Nosturille on siirretty 1.1.2009 alkaen Eurajoen kunnan työllistämistukitoimenpiteiden hoito kokonaisuudessaan.

Liikuntatoimi

Eurajoen liikuntatoimen strategian mukaan lähivuosien tavoitteena on mm. liikunnan nostaminen tärkeäksi hyvinvoinnin ja elämänhallinnan osatekijäksi Eurajoen kunnan kehittämisessä. Liikuntatoimi panostaa luonto- ja virkistysliikuntaan ja se tukee urheiluseurojen toimintaa ja avustaa urheiluseuroja ja muita liikuntatoimintaa järjestäviä tahoja (mm. koulutoimi ja sosiaalitoimi) tapahtumien ja toimintojen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Vuosittain avustusta saavia eurajokelaisia liikuntayhdistyksiä on ollut kahdeksan.

Eurajoen urheiluelämä on keskittynyt Eurajoen kristillisen opiston, yhteiskoulun ja lukion läheisyydessä olevaan liikuntakeskukseen, jossa sijaitsevat urheilukenttä, jäähalli sekä yhteiskoulun liikunta- ja kuntosali. Eurajoen keskustassa on myös yli 5 kilometriä valaistua kuntorataa, luontopolku sekä kiintorastiverkosto. Talvella liikuntakeskuksesta pääsee noin 4 km valaistulle, maastollisesti vaihtelevalle hiihtoladulle. Tokinmaan metsätiet Pinkjärven läheisyydessä ja Lapijoen asuntoalueen kuntoradan latupohjat sopivat hyvin kaikille kuntoilijoille.

Verkkokarissa kunnan omistuksessa on Lahdenperän virkistysalue, jossa kesällä pidetään lasten rantauimakoulu. Vuosittain uimakouluihin on osallistunut 70-80 lasta. Lisäksi Eurajoella on mm. 4-ratainen keilahalli, harjoitusravirata, moottorirata, 2 tenniskenttää, yksityinen kuntosali sekä Pinkjärven suojelumetsä.

Kulttuuritoimi

Eurajoen kirjasto-kulttuurilautakunnan tehtävänä on tukea vapaata kansalaistoimintaa ja tarjota hyvät kunnalliset kirjasto- ja kulttuuripalvelut, joiden avulla kasvatetaan kotiseutuhenkeä ja luodaan kuntalaisille monipuoliset mahdollisuudet toteuttaa itseään. Lisäksi tehtävänä on huolehtia kuntalaisten harrastustoiminnasta sekä opiskelua ja työtä tukevien kirjojen ja tallenteiden saatavuudesta.

Eurajoen kulttuuritoimen lähtökohtana on eri taiteen lajien huomioon ottaminen, oman kunnan historian ja nykyisyyden vahvistaminen ja palvelujen tarjoaminen eri ikäisille ja eri taustaisille asukkaille, myös tilapäisille asukkaille. Kunnan kulttuuritoimi tukee paikallista kulttuuritoimintaa yhteisöjen ja yhdistysten avustuksilla. Eurajoen kunnalle on ominaista vilkas yhdistystoiminta; aktiivisia kulttuuriyhdistyksiä on noin 10.

Kulttuuritoimi keskittyy kunnan lapsi- ja nuorisopoliittisen toiminnan ohjelman mukaisesti lasten perinneopetukseen. Lasten taidekasvatus, taiteen perusopetuksen selkiyttäminen seudullisesti ja lasten huomioiminen kaikessa kulttuuritoimen suunnittelussa ovat etusijalla vuosien 2009-2011 toiminnassa. Lisäksi sanataiteen opetusta jatketaan ja nuorten teatteritoimintaa elvytetään. Eurajoen kulttuuritoimi tekee yhteistyötä Satakunnan lastenkulttuurikeskuksen ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Vapaaehtoistoiminnan tärkeys korostuu mm. Välimaan perinnetorpan lasten perinneopetuksen järjestämisessä ja kohteen kehittämisessä. Perinneopetus kulkee läpi kulttuuritoimen käsittäen myös kartanohistorian ja keskiajan linnahistorian. Eurajoen tärkeimmät kulttuurikohteet ovat Vuojoen kartano, Välimaan perinnetorppa, Irjanteen museot, Liinmaan linnamäki, Irjanteen kirkko, Kustaa Aadofin kirkko ja Voltti-talo sekä Kaunissaaren kulttuuripolku.

Vuonna 2008 Eurajoen kirjastossa lainausoikeutta käytti 297 alle 15-vuotiasta eurajokelaista lasta/nuorta. Melko alhainen nuorten lainaajien lukumäärä selittynee sillä, että usein perheessä lainataan jommankumman vanhemman kortilla kaikille perheenjäsenille. Viime vuonna lainausten kokonaismäärä oli 163 021 kpl, joista lasten ja nuorten osastolta 75 861 kpl (eli 46,5 %).

6.1.5. Sosiaalitoimen palvelut

Kotipalvelun lapsiperheiden perhetyö

Kotipalvelun lapsiperheiden perhetyö on sosiaalihuoltolain mukaista perheen henkilökohtaiseen hoivaan ja huolenpitoon perustuvaa kodinhoidollista ja lastenhoidollista apua. Päätöksen kotipalvelun perhetyön myöntämisestä tekee kotipalveluohjaaja.

Kotipalvelun lapsiperheiden perhetyön tehtävänä on auttaa erityisen tuen tarpeessa olevia perheitä ja tukea perheiden omaa selviytymistä erilaisissa elämäntilanteissa. Tarkoituksena on tarjota tilapäistä apua ensisijaisesti alle kouluikäisten lasten perheille.

Kotipalvelun lapsiperheiden perhetyön tarve voi olla mm. vanhemman tai huoltajan sairastuessa, raskauden ja synnytyksen yhteydessä, vanhemmuuden tuen tarpeessa tai muussa äkillisessä perhetilanteessa.

Kotipalvelun lapsiperheiden perhetyö on suunnitelmallista ja perustuu yhdessä perheen kanssa tehtyyn hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Palvelua myönnetään tarpeen, käytettävissä olevien resurssien sekä talousarviomäärärahojen puitteissa ja se tuotetaan pääosin ostopalveluna. Palvelun maksu perustuu asiakasmaksuasetukseen.

Sosiaalityö

Sosiaalityön tavoitteena on työskennellä niin, että perheen tilannetta voidaan parantaa silloin, kun perheessä on taloudellisia ja/tai sosiaalisia ongelmia kuten työttömyyttä tai esimerkiksi päihde- ja mielenterveysongelmia.

Työskentelymenetelminä ovat mm. sosiaalityön ohjaus ja neuvonta asiakkaan tarvitsemista palveluista, taloudellisen tuen myöntäminen (perustoimeentulotuki, täydentävä toimeentulotuki ja ehkäisevä toimeentulotuki), kuntouttava työtoiminta sekä yhteistyö mm. työvoiman palvelukeskuksen kanssa.

Taloudellinen tukeminen, työttömyyteen liittyvät toimet ja päihde- ja mielenterveysongelmiin annettava apu ovat ehkäisevän lastensuojelun näkökulmasta keskeisiä tukitoimia, joilla pystytään myös ehkäisemään lastensuojelutarpeen syntymistä. Ehkäisevällä toimeentulotuella voidaan tukea lapsiperheitä, vaikka perhe ei muuten olisi oikeutettu toimeentulotukeen.

Lastensuojelulain 10 § mukaan lapsi tulee ottaa huomioon aikuisille suunnatuissa palveluissa. Esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalveluissa koko perhe ja läheiset otetaan huomioon hoitoa järjestettäessä.

Lastenvalvoja

Lastenvalvoja selvittää avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isyyttä isyyslain perusteella. Avo-/avioerotilanteessa lastenvalvoja voi vahvistaa sopimuksen, jossa määritellään lasta koskevat asiat eron jälkeen: lapsen asuinpaikka, huolto (yksinhuolto tai yhteishuolto) sekä miten lapsen ja erossa asuvan vanhemman välinen yhteydenpito järjestetään (tapaamissopimus). Avo-/avioeron jälkeen elatussopimus voidaan tehdä kirjallisena lastenvalvojan luona.

Vuonna 2008 Eurajoen lastenvalvoja vahvisti 63 sopimusta lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta.

Ottolapsineuvonta

Eurajoen kunta ostaa ottolapsineuvontapalvelut Pelastakaa Lapset ry:ltä.

Kehitysvammahuolto- ja vammaispalvelu

Kehitysvammahuollosta ja vammaispalvelusta vastaa Eurajoella sosiaalityöntekijä. Palvelut räätälöidään moniammatillista työtötteä hyödyntäen asiakkaan tarpeen mukaan. Vammaispalvelujen tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön mahdollisuuksia elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia esteitä ja haittoja. Vammaispalveluita tarvitsevalle henkilölle laaditaan henkilökohtainen palvelusuunnitelma, joka perustuu yksilölliseen avuntarpeen selvitykseen.

Vammaispalvelulaissa vaikeavammaisille tarkoitettujen palvelujen ja tukitoimien osalta kunnalla on erityinen järjestämisvelvollisuus. Muita vammaisille tarkoitettuja palveluja kunta järjestää talousarvioon varattujen määrärahojen puitteissa.

Kun perheessä on kehitysvammaisen lapsi, tarvitaan usein tavallista enemmän erilaisia palveluja. Kehitysvammaiset voivat saada palveluja yleisinä sosiaali- ja terveyspalveluina, vammaispalveluina tai niiden ollessa riittämättömiä, kehitysvammaisten erityishuoltona. Palveluja varten laaditaan palvelusuunnitelma. Palveluina voivat tulla kyseeseen esimerkiksi kuntoutusohjaus, työtoiminta,

neuvolapalvelut, kuljetuspalvelut, omaishoidon tuki, perhehoito ja pitkäaikaiset tai väliaikaiset asumispalvelut.

Kunta järjestää työtoimintaa kehitysvammaisille Eurajoen toimintakeskuksessa. Satakunnan sairaanhoitopiirin sosiaalipalvelujen toimialue järjestää monipuolisia palveluja kehitysvammaisille sekä muille oppimisessa ja ymmärtämisessä tukea tarvitseville.

Time Out! Aikalisä! Elämä raiteilleen –toimintamalli

Time Out! Aikalisä! Elämä raiteilleen on kuntien, puolustusvoimien ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyömalli aktiivisen tuen tarjoamisesta nuorille miehille kutsunnoissa ja palveluksen keskeytyessä. Tavoitteena on ehkäistä mahdollista syrjäytymiskehitystä erilaisten psykososiaalisten tukitoimien avulla. Tukipalvelu on asiakkaille vapaaehtoista. Eurajoella toimintamallin mukaisesta palvelusta vastaa sosiaalityöntekijä.

6.1.6. Eurajoen seurakunta ja MLL:n Eurajoen paikallisyhdistys ry

Eurajoen seurakunnan lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelut

Seurakunta tekee monipuolista ennaltaehkäisevää työtä lasten, nuorten ja perheiden parissa.

Eurajoen seurakunnan perhetyöhön kuuluvat erilaiset kerhot, retket ja leirit perheille. Tavoitteena on kohdata perheitä ja kutsua heitä seurakunnan toimintaan. Perhekerhot kokoontuvat kerran viikossa Kuivalahden rukoushuoneella ja seurakuntakeskus Tapulissa. Perhepäivät järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Perhetyöntekijä tekee kotikäyntejä sitä toivovissa vauvaperheissä. Kerran viikossa kokoontuva Vauvaperhekerho noin 3-6 kk:n ikäisille vauvoille vanhempineen toimii pienten lasten vanhempien vertaisryhmänä ja tukee erityisesti nuoria äitejä ja tarjoaa mahdollisuuden solmia suhteita muihin samassa elämäntilanteessa oleviin. Toukokuussa ja joulukuussa on järjestetty vauvaperhekirkot.

Kotien kristillistä kasvatusta tukevaan seurakunnan päiväkerhoon voivat osallistua 4-6 –vuotiaat lapset. Päiväkerhon tehtävänä on yhdessä kotien kanssa luoda edellytyksiä onnelliseen ja turvalliseen lapsuuteen. Lapsia päiväkerhoissa on runsaat 100. Seurakunta on järjestänyt myös kesäkerhoja, joita on pidetty kuukauden ajan eri kerhopisteissä. Lisäksi järjestetään lasten aamukirkkoja.

Luodolla järjestetään perheiden leiripäivä sekä isovanhempien ja lastenlasten leiri.

Seurakunnan nuorisotyö saavuttaa rippikoulutyön kautta suurimman osan nuorista. Rippikoulun kautta seurakuntien työntekijät saavat hyvin kattavan ja ajankohtaisen kuvan nuorten elämään kuuluvista asioista. Varhaisnuorille ja nuorille järjestetään kerhoja, nuorteniltoja, peli-iltoja, leirejä, retkiä, isostoimintaa sekä kerhonoijaajakoulutusta.

Eurajoen seurakunnassa lasten ja nuorten sekä perheiden parissa työskentelevät perhetyöntekijä, neljä lastenohjaajaa, nuorisotyönohjaaja sekä määräaikainen nuorisotyönohjaaja (1.4.2009-31.3.2010).

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) Eurajoen paikallisyhdistys ry

MLL:n Eurajoen paikallisyhdistyksen tarkoituksena on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden perusturvallisuutta, hyvinvointia ja tervettä kehitystä. MLL Eurajoen paikallisyhdistyksellä on aikuisjäseniä noin 220 ja lapsijäseniä noin 230, mutta toimintaan ovat kaikki tervetulleita.

MLL:n perhekahvilat toimivat Lapijoella ja Irjanteella. Kahvilat ovat avoinna vapaaehtoisten vetäjien voimin kerran viikossa. Lisäksi MLL järjestää vuosittain mm. uimakouluja, joulun alla tonttumetsän ja enkelikirkon sekä lukukausina isä-lapsi –sählyä kirkonkylällä ja Lapijoella. Vuoden ensimmäiselle eurajokelaiselle vauvalle MLL lahjoittaa lampaantaljan ja kesällä järjestetään perinteinen Eurajoen Päivänsäde -kilpailu. MLL on hakenut myös EU-ruokatukea jaettavaksi oman alueen lapsiperheille ja vuosien ajan.

Lisäksi MLL järjestää vuosittain erilaista toimintaa ja tapahtumia; esimerkiksi vuoden 2008 tapahtumia olivat mm. teatteriesitys, retket, yhteistyössä Eurajoen Voimistelijoiden kanssa järjestetty puuhapäivä ja satunnaisesti lastenvaate/tarvikekirpputoreja.

Eurajoen paikallisyhdistyksen oman toiminnan lisäksi tarjolla ovat MLL:n valtakunnalliset palvelut, kuten julkaisumateriaalit, lasten ja nuorten puhelin sekä vanhempainpuhelin.

6.1.7. Muiden toimijoiden palveluja Eurajoella

Eurajoella toimii yhteensä seitsemän urheiluseuraa, joissa jäseniä on yhteensä yli 2000. Urheiluseuroista suurin on Eurajoen Veikot, joka on keskittynyt yksilöurheilulajeihin, lähinnä yleisurheiluun ja suunnistukseen. Eurajoen Veikot on järjestänyt myös isoja urheilutapahtumia, esimerkkeinä vuoden 1999 Jukolan Viesti sekä vuotuiset Eurajoki Games yleisurheilukilpailut. Joukkueurheiluseuroja ovat mm. Eurajoen Lätkä (jäähkiekko) sekä FC Eurajoki (jalkapallo). Eurajoen Kisassa voi pelata lentopalloa ja Eurajoen Voimistelijoilla on monipuolista sisäliikuntaa.

Eurajoella toimii lisäksi useita yhdistyksiä, mm. Eurajoen 4 H-yhdistys, Eurajoen VPK, mopokerho sekä eri kylien kyläyhdistykset. Eurajoki-viikolla järjestettiin harraste/yhdistysmessut, jossa eri yhdistykset, yritykset ja yksityiset esittelivät toimintaansa.

6.2. Kasvua korjaavat palvelut

Kasvua korjaaviin palveluihin kuuluvat lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu sekä muut lasten ja perheiden erityispalvelut: lastensuojelun sosiaalityö, sijaishuolto,

ensi- ja turvakotipalvelut, mielenterveyspalvelut, päihdepalvelut sekä väkivallan kohteena olevan lapsen erityiset tutkimus-, hoito- ja tukitoimet.

6.2.1. Lastensuojelu

Suomessa lastensuojelun piirissä on 6-7 prosenttia alaikäisistä, mikä tarkoittaa, että yli 70 000 lapsen hyvinvointi ja terveys ovat olleet tavalla tai toisella uhattuna. Lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun ydintehtävä on lapsen kehityksen ja terveyden turvaaminen silloin, kun se on vaarantumassa (34 §) tai vakavasti vaarantumassa (40§).

Kaikilla lapsilla on oikeus turvalliseen ja virikkeelliseen kasvuympäristöön, tasapuoliseen ja monipuoliseen kehittymiseen ja erityiseen suojeluun ja huolenpitoon. Lastensuojelun tehtävä on näiden oikeuksien turvaaminen ja kasvattajien tukeminen kasvatustehtävässään. Lastensuojelu voi olla vanhemmuuden tukemista, paikkaamista tai äärimmillään sen korvaamista. Ensisijaisesti kuitenkin pyritään siihen, että lapsi/nuori voi kasvaa ja kehittyä omassa kodissaan.

Kunta vastaa siitä, että ehkäisevä lastensuojelu sekä lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaiseksi, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Lastensuojelutarpeeseen vaikuttavat monet tekijät. Muun muassa perheiden pitkäaikaiset taloudelliset vaikeudet sekä vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmat näkyvät lastensuojelutarpeen taustalla.

Ehkäisevänä lastensuojeluna voidaan lapselle tai nuorelle myöntää esimerkiksi tukihenkilö tai tukiperhekyntejä sekä perheelle ehkäisevää perhetyötä. Lisäksi perheitä voidaan tukea taloudellisesti perheen kokonaistilanteen tukemiseksi myöntämällä esim. lasten harrastusmenoihin harkinnanvaraista täydentävää toimeentulotukea.

Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua ovat lastensuojelutarpeen selvitys, avohuollon tukitoimet, lapsen kiireellinen sijoitus ja huostaanotto sekä niihin liittyvä sijaishuolto ja jälkihuolto.

1.1.2008 voimaan tullut lastensuojelulaki määrittää lastensuojelun avohuollon prosessin aikaisempaa tarkemmin. Lastensuojeluasiakkuuden alkaminen ja asiakkuuden päättymisen ovat selkiintyneet aikaisemmasta ja tuovat lastensuojelutyön aikaisempaa suunnitelmallisemmaksi. Lastensuojeluilmoituksen vastaanottamisen jälkeen on 7 päivän aikana päätettävä, aloitetaanko lastensuojelutarpeen selvitys. Jos lastensuojelun tarvetta aletaan selvittää, alkaa siitä lastensuojelun asiakkuus. Lain mukaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän on tehtävä selvitys lapsen tilanteesta olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa 3 kk kuluessa.

Lastensuojelulain (34 §) mukaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on ryhdyttävä avohuollon tukitoimiin viipymättä jos kasvuolot vaarantuvat tai eivät turvaa lapsen terveyttä ja kehitystä tai jos lapsi käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään. Avohuollon tukitoimien tarkoituksena on edistää lapsen

myönteistä kehitystä sekä tukea ja vahvistaa vanhempien, huoltajien ja lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden kasvatuskyykyä.

Jokaiselle lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle nimetään hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä ja lapselle tehdään henkilökohtainen asiakassuunnitelma, jollei kysymyksessä ole tilapäinen neuvonta ja ohjaus. Asiakassuunnitelma on laadittava yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa. Avohuollossa olevan lapsen asiakassuunnitelmaan kirjataan olosuhteet ja asiat, joihin pyritään vaikuttamaan, lapsen ja perheen tuen tarve ja palvelut ja tukitoimet sekä arvioitu aika, jonka kuluessa tavoitteet pyritään saavuttamaan. Asiakassuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Lastensuojelun avohuollon tukitoimina voidaan järjestää erilaisia palveluja lapsen ja perheen tukemiseksi. Avohuollon tukitoimet ovat ensisijaisia lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun tukimuotoja auttaa lasta ja hänen perhettään.

Lastensuojelun avohuollon tukitoimina voidaan lastensuojelulain mukaan järjestää:

1. tukea lapsen ja perheen ongelmatilanteen selvittämiseen
2. lapsen taloudellinen ja muu tukeminen koulunkäynnissä, ammatin ja asunnon hankinnassa, työhön sijoittumisessa, harrastuksissa, läheisten ihmissuhteiden ylläpitämisessä sekä muiden henkilökohtaisten tarpeiden tyydyttämisessä
3. tukihenkilö tai –perhe
4. lapsen kuntoutumista tukevia hoito- ja terapiapalveluja
5. perhetyötä
6. koko perheen sijoitus perhe- tai laitoshoitoon (sijoitus avohuollon tukitoimena)
7. vertaisryhmätoimintaa
8. loma- ja virkistystoimintaa sekä
9. muita lasta ja perhettä tukevia palveluja ja tukitoimia.

Lastensuojelussa lasten sijaishuollolla tarkoitetaan huostaan otetun tai kiireellisesti sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Lapsen sijaishuolto voidaan järjestää perhehoitona, laitoshoitona tai muulla lapsen tarpeiden edellyttämällä tavalla. Huostaan otettu lapsi voidaan sijoittaa väliaikaisesti enintään kuudeksi kuukaudeksi myös vanhempansa tai muun huoltajansa hoidettavaksi, kun valmistellaan kotiin palaamista.

Lastensuojelussa jälkihuollolla tarkoitetaan lapsen tai nuoren sekä hänen vanhempiensa tukemista sijaishuollon päättymisen jälkeen. Oikeutta jälkihuoltoon on uudessa lastensuojelulaissa laajennettu koskemaan myös avohuollon tukitoimena tapahtuneen sijoituksen päättymistä, jos sijoitus on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään puoli vuotta ja kohdistunut lapseen yksin.

Lastensuojelun tarpeesta kunnassa kertoo lastensuojeluilmoitusten määrä. Ilmoituksen voi tehdä kuka tahansa lapsen tai nuoren tilanteesta huolestunut henkilö, kuten vanhemmat, naapurit, sukulaiset, ystävät tai lapsi/nuori itse. Yksityishenkilöillä on ilmoitusoikeus ja ilmoituksen voi tehdä myös nimettömänä.

Viranomaisilla, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon, opetustoimen, nuorisotoimen, poliisitoimen tai seurakunnan palveluksessa tai luottamustoimessa olevalla henkilöllä on ns. ilmoitusvelvollisuus. Lastensuojelulain 25 §:n mukaan em. henkilöiden on ilmoitettava sosiaalilautakunnalle, mikäli he ovat työssään saaneet tietää lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta. Uusi lastensuojelulaki velvoittaa kuntaa pitämään rekisteriä lastensuojeluilmoituksista ja niiden sisällöstä.

Lastensuojelun palvelut Eurajoella

Eurajoella lastensuojelussa työskentelee kaksi sosiaalityöntekijää, joista toisen toimenkuvaan kuuluu myös aikuissosiaalityötä ja toisen lastenvalvojan tehtävät.

Eurajoen lastensuojelussa on tiimi, joka kokoontuu viikoittain ja johon lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden lisäksi kuuluvat psykologi, perhetyöntekijä sekä sosiaalijohtaja.

Lastensuojelulain 14 §:n mukaisesti lastensuojelussa on käytettävissä moniammatillinen asiantuntijaryhmä. Ryhmän koollekutsujana toimii Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikkö. Eurajoen kunnan lasten ja nuorten psykologi on Rauman moniammatillisen asiantuntijaryhmän jäsen.

Vuonna 2008 Eurajoella lastensuojeluilmoituksia tehtiin yht. 78 (74 eri lapsesta). Aiemmilta vuosilta lastensuojeluilmoitusten määrää ei ole rekisteröity. Yleisimmät syyt lastensuojeluilmoituksiin olivat vanhemman päihteiden käyttö (13 krt), lapsen tunne-elämän häiriöt (12 krt), vanhempien jaksamattomuus (12 krt) ja lapsen/nuoren rikollinen käyttäytyminen (11 krt). Lastensuojeluilmoituksen tekijänä oli useimmiten sosiaalipäivystys (17 krt); koulu, poliisi ja muu terveydenhuolto teki kukin lastensuojeluilmoituksen 11 kertaa. Muun kunnan sosiaalitoimi teki lastensuojeluilmoituksen 6 kertaa.

Lastensuojelun avohuollon tukitoimien piirissä olleet eurajokelaiset lapset ja nuoret:

vuosi	avohuollon tukitoimien piirissä
2004	34
2005	45
2006	33
2007	47 (42 + 5 jälkihuollon piirissä)
2008	48 (42 + 6 jälkihuollon piirissä)

Vuonna 2008 Eurajoen sosiaalilautakunnan huostassa oli kolme lasta, jotka kaikki olivat laitoshoidossa.

Vuodelle 2009 lastensuojelun avohuollon tukitoimiin on varattu rahaa yht. 81 659 euroa, johon sisältyvät perhetyöntekijän palkkamenojen lisäksi esim. tukiperhekulut, tukihenkilöpalkkiot, taloudellinen tuki lapsiperheille sekä perhetukikeskuksen ennakkomaksu. Vuonna 2008 lastensuojelun avohuollon tukitoimien menot olivat yht. 55 282 euroa.

Lastensuojelun laitoshoidon on varattu v. 2009 yht. 560 000 euroa. Em. summaan sisältyvät sekä avohuollon tukitoimena sijoitettujen että huostaan otettujen lasten laitoshoitomenot. Vuonna 2008 laitoshoidon menot olivat yht. 353 541 euroa.

Sosiaalityöntekijät kohtaavat lapsiperheitä erilaisissa elämän ongelmatilanteissa. Lastensuojelun asiakkuus alkaa mahdollisimman huolellisella lapsen tilanteen kartoittamisella, jotta työskentelyllä voidaan vastata paremmin ja oikea-aikaisemmin lapsen suojelun ja tuen tarpeisiin. Perhettä tavataan selvittelyvaiheen aikana yleensä noin 3-5 kertaa, yksi tapaamisista on kotikäynti. Lapsia tavataan myös erikseen. Selvitys tehdään lapsilähtöisesti ja lapsi on työskentelyn lähtökohta. Selvitystyön päätteeksi yhteisessä palautetapaamisessa tehdään yhteenveto perheen tilanteesta, jonka perusteella lastensuojelun asiakkuus joko päättyy tai se jatkuu.

Vuonna 2008 Eurajoella tehtiin yhdeksän lastensuojelutarpeen selvitystä. Uusi avohuollon lastensuojeluasiakkuus alkoi 18 lapsella; asiakkuus päättyi viidellä lapsella.

Asiakkaiden ongelmien kasaantuminen ja monimutkaistuminen näkyvät lastensuojelun sosiaalityössä. Vuonna 2009 lastensuojeluilmoitusten taustalla on noussut merkittävimpänä syynä perheväkivalta tai muu lähisuhteisiin liittyvä väkivalta sekä päihteiden käyttö. Ajalla 1.1.-30.9.2009 sosiaalityöntekijöille on tullut yht. 52 lastensuojeluilmoitusta. Väkivalta eri muodoissaan on ollut syynä 24 ilmoituksessa; päihteiden käyttö 14 kertaa.

Tilanteissa, joissa lastensuojelun avohuollossa huoli koskee vanhemman tai vanhempien päihteidenkäyttöä, lastensuojelutarpeen selvitystyöskentelyyn liitetään tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan laatima päihdekartoitus. Tämän avulla voidaan arvioida vanhemman kykyä vastata lapsensa kasvusta ja hyvinvoinnista sekä mahdollista päihdehuollon palvelujen tarvetta. Yhteistyönä toteutettu selvitys-/kartoitustyöskentely toimii sekä asiakkaan tilanteen arviointina että alkuvaiheen interventiona. Parhaimmillaan tämä interventio on riittävä tukitoimi perheen tilanteesta. Mikäli jatkotyöskentelyä tarvitaan, saadaan yhteisestä tilannearviosta selkeät suuntaviivat suunnitelmalliselle muutostyölle.

Lapsen asiassa kootaan tarvittaessa verkostopalaveri, jossa paikalla ovat eri viranomaiset sekä lapsen elämään kuuluvia läheisiä vanhempien lisäksi. Verkoston koollekutsujana voi toimia esim. opettaja, psykologi tai sosiaalityöntekijä Työntekijät tulevat saamaan Remontti-hankkeen kautta koulutusta dialogiseen verkostotyöhön, joka käynnistyy Eurajoella marraskuussa 2009.

Sosiaalityöntekijöillä on säännöllinen työhohjaus, joka on merkittävä tuki työssä jaksamisen kannalta.

Perhetyö

Lastensuojelun avohuollon tukitoimena voidaan perheelle myöntää perhetyöntekijän käyntejä. Perhetyöntekijä työskentelee perheessä suunnitelman mukaan, jota tarkistetaan sovituin väliajoin. Joskus tarvitaan perheen pitkäaikaista tukemista ja kannattelua, jotta lapsen kotona asuminen edelleen olisi mahdollista.

Perhetyötä voidaan käyttää myös ennaltaehkäisevässä lastensuojelussa, jolloin perhe ei ole lastensuojelun asiakkaana. Perhetyö voi liittyä vanhemmuuden tukemiseen, lasten hoidon ja kasvatuksen ohjaamiseen, kodin arjen ja arkirutiinien hallintaan, perheen toimintakyvyn vahvistamiseen, perheen vuorovaikutustaitojen tukemiseen sekä esim. sosiaalisten verkostojen laajentamiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn.

Eurajoen kunnassa työskentelee yksi perhetyöntekijä.

Vuonna 2008 ennaltaehkäisevää perhetyötä/kodinhoitoapua myönnettiin yhteensä yhdeksälle eurajokelaiselle lapsiperheelle.

Lastensuojelussa on voitu ostaa v. 2009 alkaen Mannerheimin Lastensuojeluliitolta myös tehostetun perhetyön palvelua, jonka tavoitteena on tukea perhettä vaikeissa elämäntilanteissa silloin, kun lapsen huolenpito, tarpeet ja turvallisuus ovat uhattuna.

6.2.2. Sosiaalipäivystys

Virka-ajan ulkopuolella tapahtuvasta lastensuojelutyöstä vastaa Satakunnan sosiaalipäivystys Porissa. Sosiaalipäivystys on kiireellistä sosiaalialan ammattilaisen antamaa apua sosiaalisessa hätätilanteessa päivittäisen virastotyöajan (8-16) ulkopuolella ja viikonloppuisin. Sosiaalinen hätätilanne on luonteeltaan nopeita toimenpiteitä vaativa eikä asiassa voida ilman vakavia seurauksia odottaa seuraavaan päivään tai viikonlopun yli. Yhteyden Satakunnan sosiaalipäivystykseen saa hätäkeskuksen (112) kautta.

6.2.3. Erikoissairaanhoidon lasten ja nuorten psykiatrinen hoito

Eurajokelaisten lasten (alle 13-vuotiaat) ja nuorten (13-22-vuotiaat) erikoissairaanhoidon psykiatrian poliklinikat toimivat Raumalla. Poliklinikalle hakeudutaan lääkärin läheteellä. Lasten psykiatrinen osastohoito järjestetään Porissa Satakunnan Keskussairaalassa, nuorten psykiatrinen osastohoito joko Porissa tai Harjavallan sairaalassa.

6.2.4. Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikkö

Satakunnan maakunnallinen lastensuojelun kehittämissyksikkö on toiminut kesästä 2005 alkaen ensin hankkeena 31.12.2008 asti. Hanke oli osa sosiaali- ja terveysministeriön sosiaalialan kehittämissuunnitelmaa, jossa haluttiin turvata samantasoinen sosiaalipalvelu kansalaisille asuinkunnasta riippumatta. Hankkeessa olivat mukana kaikki Satakunnan kunnat. 1.1.2009 Satakunnan 22 kuntaa sitoutuivat rahoittamaan toimintaa kolmivuotisen kuntasopimuksen pohjalta. Kuntarahoituksen turvin kehittämissyksikön toiminta jatkuu vuosina 2009-2011. Kehittämissyksikköä hallinnoi Porin kaupunki.

Satakunnan lastensuojelun kehittämysyksikkö tuottaa lastensuojelun erityis- ja kehittämispalveluja lastensuojeluprosessin eri vaiheisiin: mm. konsultaatio, työparityöskentely, sosiaali- ja perhetyöntekijöiden vertaisryhmät, hyvien työkäytäntöjen kehittäminen, oppilaitosyhteistyö ja tiedottaminen. Kehittämysyksikkö organisoii ja tekee yhteistyötä alueellisten toimijoiden kanssa tarpeesta nousevien palveluiden järjestämiseksi ja tiedottaa ajankohtaisista lasten hyvinvointiin liittyvistä asioista. Satakunnan lastensuojelun kehittämysyksikkö organisoii ja koordinoi myös lastensuojelun 14 §:n mukaista moniammatillista asiantuntijaryhmää.

Kehittämysyksikössä työskentelevät johtava sosiaalityöntekijä, kaksi sosiaalityöntekijää, psykologi ja sosiaaliohjaaja.

Yksikön ensisijaisena kohderyhmänä ovat Satakunnan kuntien lastensuojelutyötä tekevät sosiaalityöntekijät.

Satakunnan lastensuojelun kehittämysyksikkö on tuottanut erilaisia mallinnuksia ja ohjeita: ohjeet esim. lapsen pahoinpitely- sekä lapsen seksuaalisen hyväksikäytön epäilyyn sekä mallit laitosarviointiin, hyvään sijoittamiseen, kriisisijoittamiseen sekä sijaintikunnan laitostarkastukseen.

7. LAPSIIN JA NUORIIN LIITTYVÄT KANSALLISET OHJELMAT JA HANKKEET

7.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma KASTE

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisessa kehittämisohjelmassa (KASTE) määritellään lähivuosien sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet, joilla ne voidaan saavuttaa. Kehittämisohjelma antaa sekä kokonaiskuvan ohjelmakaudella kuntiin suuntautuvasta ohjauksesta, että nostaa esiin ne keskeisimmät toimenpiteet, joihin vuosina 2008-2011 suunnataan työpanosta ja kehittämistoiminnan resursseja.

Kansallinen kehittämisohjelma sisältää ne toimenpiteet, joihin hallitus on sitoutunut sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseksi seuraavan neljän vuoden ajan. Kansallinen kehittämisohjelma toimii sateenvarjona käynnissä oleville muille ohjelmille, joiden tavoitteet ovat kansallisen kehittämisohjelman mukaisia ja toimivat sitä osin täydentävinä.

KASTE-ohjelmassa on nostettu esiin ne keskeiset asiat, joilla sosiaali- ja terveydenhuollon laatua ja kustannustehokkuutta voidaan edistää: parannetaan palvelujen vaikuttavuutta, ehkäistään ongelmia ennalta, vahvistetaan peruspalveluja, parannetaan palveluprosesseja, otetaan käyttöön uusia teknologiaratkaisuja ja palveluinnovaatioita sekä kehitetään johtamista ja henkilöstörakennetta.

KASTE-ohjelman päätavoitteet perustuvat hallinnonalan keskeisiin pitkän aikavälin strategisiin tavoitteisiin. Tavoitteet ovat laajoja ja ne hyväksytään yleisesti sekä kunnallista että valtakunnallista toimintaa ohjaaviksi sosiaali- ja terveydenhuollon yleistavoitteiksi.

Tavoitteena on, että kuntalaisten

- osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee
- hyvinvointi ja terveys lisääntyvät, hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat
- palveluiden laatu, vaikuttavuus ja saatavuus paranevat, alueelliset erot vähentyvät

Näihin tavoitteisiin pyritään ehkäisemällä ongelmia, varmistamalla henkilöstön riittävyys ja osaaminen sekä luomalla sosiaali- ja terveydenhuollon eheät palvelukokonaisuudet ja vaikuttavat toimintamallit. Tavoitteiden saavuttamiseksi on määritelty 39 toimenpidettä, joiden avulla ohjelma toteutetaan. Tavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi on valittu 19 tilastollista seuraintindikaattoria. Useimmat toimenpiteistä ovat koko ohjelmakauden kestäviä prosesseja, joiden tulokset näkyvät pääosin vasta seuraavalla ohjelmakaudella ja vaikutukset pidemmällä tulevaisuudessa.

Toimenpiteet eivät kohdistu yksittäisiin asiakasryhmiin tai palveluihin, vaan linjaavat yleisimmin koko sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteita, työtapoja, henkilöstöä tai tietopohjaa. Ohjelmassa nostetaan esille konkreettisia, mitattavissa olevia osatavoitteita, joista kunnat ja alueet valitsevat omalle alueelleen keskeisimmät ja laativat suunnitelmat näiden osatavoitteiden saavuttamiseksi.

Hyvinvointi nähdään tavoitteena yhteiskunnan kaikilla tasoilla: se on yksilön, lähiyhteisön, kunnan ja koko yhteiskunnan yhteinen tavoite. Haasteita ovat mm. syrjäytyminen, lastensuojelutarpeen kasvu, väkivalta perheissä, päihteiden käytön yleistyminen, ylipaino, mielenterveysongelmat sekä koti- ja vapaa-ajan tapaturmat. Terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia edistävien olosuhteiden ja palveluiden vahvistaminen, ongelmien ehkäisy ennalta ja varhainen puuttuminen ovat kustannustehokkaita ja usein myös vaikuttavia tapoja parantaa ihmisten elämänlaatua. Ihmisten vastuu omasta ja läheistensä hyvinvoinnista ja terveydestä korostuu.

7.2. Remontti-hanke

Varsinais-Suomen ja Satakunnan kuntien yhteinen Remontti-hanke osa on osa KASTE-ohjelmaa, jossa lasten ja alle 21 –vuotiaiden nuorten ja heidän perheidensä palveluja aletaan uudistaa kokonaisuutena. Hankkeen laajana tavoitteena on kehittää koko palveluverkkoa siten, että lapsen hyvinvointi ymmärretään monista hänen kehitysympäristönsä liittyvistä tekijöistä rakentuvaksi. Remontti-hanketta toteutetaan osana hallitusohjelmaa ja siihen liittyviä Terveysten edistämisen sekä Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelmia. Hanke toteutetaan ajalla 1.10.2008-30.9.2013.

Remontti-hanke paikantuu ensisijassa lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittämiseen. Tämän päätavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat toiset keskeiset kehittämistavoitteet ovat osallisuuden lisääminen ja syrjäytymisen ehkäisy sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteiden ja prosessien kehittäminen.

Tavoitteena on ongelmien ennaltaehkäisy lasten ja nuorten kasvuympäristöön vaikuttamalla. Työn painopistettä siirretään korjaavasta työstä ongelmien ennaltaehkäisyyn sekä varhaiseen puuttumiseen ja –tukeen kodeissa, perusterveydenhuollossa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja vapaa-ajantoiminnoissa. Oleellinen muutos palvelujärjestelmässä tehdään viemällä tarvittava tuki lasten ja nuorten kehitysympäristöihin.

Tavoitteena on kehittää koko palveluverkkoa siten, että palvelujen ketjuttamisen rinnalle kehitetään moniammatillinen prosessityökalu, joka rakentuu verkostomaisen ja dialogisen työskentelyn pohjalta.

Perustasolla kehitetään ja nivotaan yhteen kehitystä tukevat, ongelmia ja häiriöitä ehkäisevät ja korjaavat palvelut yli nykyisten sektorirajojen, kuten terveys-, sosiaali- nuoriso-, sivistys- ja poliisitoimi. Erityisosaaminen jalkautetaan osaksi kunnan peruspalveluja tilanteissa, joissa lapsen kehityksen tukeminen sitä vaatii. Erityispalveluja, kuten lasten-, nuoriso- ja aikuispsykiatria, lastensuojelu, kasvatusta ja perheneuvolat, erityisvarhaiskasvatus ja vammaispalvelut, kehitetään tukemaan peruspalveluja erilaisilla toimintavaihtoehdoilla. Peruspalveluissa toimivan henkilöstön osaamista vahvistetaan koulutuksen ja konsultaation avulla.

Remontti-hankkeen toimenpidekokonaisuudet kohdentuvat kolmeen kehittämisenäkökulmaan, joita ovat:

- Palvelurakenteiden kehittäminen
- Hyvien työkäytäntöjen ja –menetelmien kehittäminen ja levittäminen
- Hyvinvointitiedon kerääminen ja käyttö

Kaikki hankkeeseen sitoutuneet kunnat ovat mukana toteuttamassa hankekokonaisuuden mukaisia toimenpiteitä. Osalla hankkeeseen osallistuvista kunnista ja seutukunnista on omia, laajempaan hankekokonaisuuteen kuuluvia pilottihankkeita, joissa toteutetaan hankkeen tavoitteita alueellisista erityislähtökohdista käsin. Remontti-hankkeen ohjausryhmänä toimii Länsi-Suomen Kaste-aluejohtoryhmä.

8. EURAJOEN KUNTASTRATEGIA 2013 SEKÄ TOIMINTAOHJELMAT

Eurajoen kuntastrategia 2013 linjaa koko kunnan perustehtävän, arvot sekä päämäärän. Kuntastrategia tulee huomioida kaikessa kunnan toiminnassa, kehittämisessä, suunnittelussa sekä erillisohjelmia/suunnitelmia laadittaessa.

Kuntastrategia 2013 arvoina ovat tuloksellisuus, oikeudenmukaisuus, vastuunkanto, jatkuva kehittäminen ja avoimuus.

Kuntastrategia 2013 mukaan Eurajoen kunnan perustehtävänä on: ”Edistämme jäsentemme hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellamme, kunnallistalouden tasapainosta huolehtien”, ja päämääränä: ”Eurajoki on seutukunnan paras paikka asua ja elää”.

Hallintokuntien toimintaohjelmat

Kuntastrategia 2013 mukaisesti eri hallintokunnat laativat toimintaohjelmat, jotka toimivat strategian ja kehittämistoimintojen toteutuksen välisenä siltana. Ohjelma on strateginen ohjauskeino ja strategian uudistamisen väline. Se on tapa koordinoita useiden eri toimijoiden tavoitteita, resursseja ja osaamista yhteiseksi toteutukseksi yhteisesti valitulla aihealueella. Toteutuksen tarkoituksena on saada aikaan konkreettisia tuloksia.

Kunnan strategiaseminaarissa hyväksytyt toimintaohjelmat:

Toimintaohjelma	Omistajaorganisaatio	Vastuuhenkilö
Terveys- ja hyvinvointiohjelma Voi Hyvin Eurajoella	Sosiaalilautakunta	Sosiaalijohtaja
Asuinympäristöohjelma	Tekninen lautakunta	Kunnaninsinööri
Elinvoimaisuusohjelma	Elinkeinotoimikunta	Kunnanjohtaja
Työelämän laadun kehittämisohjelma Työstä haastetta ja iloa arkeen	Palkkatoimikunta	Toimisto- ja henkilöstösihteeri
Asiakaslähtöisyyden toimintaohjelma Asukkaiden kunta	Kunnanhallitus	Kunnanjohtaja
Tietotekniikan hyödyntämisen toimintaohjelma Eurajoki palvelee	Atk-toimikunta	Hallintojohtaja

Voi Hyvin Eurajoella hyvinvointi- ja terveysohjelman tarkoituksena on edistää eurajokelaisten terveyttä ja osallisuutta ravinnon, liikunnan ja yhteisen tekemisen kautta. Kohderyhmänä kuntalaiset Vauvasta – Vaariin. Toimintaohjelma rakentuu vuosittain eri ohjelmista kerroksittain. Aikaisemmat ohjelmat jatkuvat myös seuraavina vuosina:

Vuonna 2010 ravinto

Vuonna 2011 liikunta

Vuonna 2012 osallisuus

Tavoitteena:

- Ravitsemus monipuolistuu ja kotiruoan valmistaminen lisääntyy
- Painonhallinta paranee
- Oman vastuun ottaminen hyvinvoinnista
- Arkiliikunta ja liikunnan harrastaminen lisääntyy
- Itsestä ja toisista väittäminen
- Terveys lisääntyy ja sairaudet vähenee
- Terveellisen elämänmallin välittäminen seuraavalle sukupolvelle

9. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN STRATEGINEN SUUNTA JA TOIMENPITEET

9.1. Eurajoen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman visio ja pääperiaatteet

Eurajoen kuntastrategia 2013 mukaisten arvojen (tuloksellisuus, oikeudenmukaisuus, vastuunkanto, jatkuva kehittäminen ja avoimuus) lisäksi

lapsipoliittisen ohjelman perusarvo lapsen oikeudesta hyvinvointiin ja terveeseen kasvuun määrittävät myös tämän, Eurajoen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman arvot.

Eurajoella kannetaan yhteistä vastuuta kaikkien lasten suojelusta ja hyvinvoinnista.

Eurajoen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman **visio**:

”Yhdessä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin – hyvän elämän juuret Eurajoella”

Pääperiaatteet palvelujen toteuttamisessa:

1. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi huomioidaan kunnan kaikissa toiminnoissa
2. Kuntalaisia tuetaan huolehtimaan omasta ja perheensä terveydestä ja hyvinvoinnista
3. Kaikki toimijat ottavat vastuun ehkäisevästä lastensuojelusta
4. Kehitetään ennalta ehkäisevää ja varhaisen puuttumisen työmenetelmiä ja panostetaan poikkihallinnolliseen yhteistyöhön lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukemiseksi
5. Palveluja kehitetään suunnitelmallisesti, tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti
6. Lasten ja nuorten palveluissa työskentelee ammattitaitoinen henkilöstö, joka on motivoitunut osaamisensa lisäämiseen ja työkäytäntöjen kehittämiseen

9.2. Viranomaisten ja kolmannen sektorin yhteistyö

Lasten ja nuorten hyvinvointi perustuu kaikkien hallintokuntien yhteiseen työhön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Vuonna 2003 osana Rauman seudun lapsipoliittista ohjelmaa valmistunut Eurajoen lapsipoliittinen ohjelma ja nyt laadittu Eurajoen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ovat olleet edesauttamassa eri hallintokuntien välistä keskustelua ja yhteistyötä.

Satakunnan alueella käynnistyneen Remontti-hankkeen kautta kunnassa käynnistyy dialogisen verkostotyön koulutus. Dialogisten verkostomenetelmien avulla etsitään ja yhdistetään eri palvelusektoreiden työntekijöiden ja asiakkaiden ja hänen läheisverkostonsa voimavaroja. Dialoginen verkostotyö merkitsee avointa yhteistyötä, jossa toteutuu verkoston tasavertainen kohtaaminen ja vuoropuhelu.

Kunnassa toimivien moniammatillisten työryhmien lisäksi panostetaan eri toimijoiden yhteistyöhön yksittäistä lasta, nuorta tai perhettä koskevissa asiakasasioissa. Työskentelyn painopistettä on suunnattu peruspalveluissa

toteutettavaan erityiseen tukeen sekä perus- ja erityispalvelujen yhteistyöhön jo varhaisessa vaiheessa.

Vuonna 2010 käynnistyvät eri hallintokuntien toimintaohjelmat ovat laajoja, ja ne edellyttävät kumppanuutta ja yhteistyötä useiden eri toimijoiden välillä.

9.3. Tavoitteet ja toimenpiteet

Eri hallintokuntien ja muiden toimijoiden strategian ja toimintaohjelmien mukaiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on kuvattu liitteessä 1.

10. PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA

Eurajoen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutuksesta vastaavat kunnan virka- ja toimihenkilöt sekä luottamushenkilöt. Luottamushenkilöt vastaavat siitä, että toiminnalle varataan riittävät resurssit.

Kunnanhallitus nimeää seurantaryhmän ajalle 2010-2012. Ryhmä laatii seurantasuunnitelman ja vastaa lasten, nuorten ja perheiden tilanteeseen liittyvän seurantatiedon kokoamisesta kunnan alueella.

Ryhmä seuraa suunnitelman toteuttamista puolivuositain ja raportoi tavoitteiden toteutumisesta sosiaalilautakunnan kautta kunnanhallitukselle vuosittain. Seuraavan vuoden talousarvion käsittelyn yhteydessä otetaan huomioon edellisen vuoden toteutuneet ja toteutumattomat tavoitteet ja toimenpiteet. Lisäksi analysoidaan sitä, mikä on ollut esteenä sille, jos tavoitteet ja toimenpiteet eivät ole toteutuneet suunnitelman mukaisesti.

Koska suunnitelma kytketään talousarviokäsittelyyn ja taloussuunnitteluun, kunnanhallitus ja -valtuusto saavat tietoa niistä toimenpiteistä ja tarpeista, joita sekä ehkäisevässä että lapsi- ja perhekohtaisessa lastensuojelussa on, sekä arviot lasten hyvinvoinnin kehittymisestä ja palvelujärjestelmän ja yhteistyön toimivuudesta.

Eurajoen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laajan kokonaisarvioinnin seuraava ajankohta on vuonna 2013.

Liite 1.

Eurajoen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Tavoitteet, toimenpiteet, aikataulu, mittarit, vastuhenkilö ja seuranta

Tavoite	Toimenpide	Aikataulu	Mittari	Vastuhenkilö ja seuranta
Seuranta Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumisen aktiivinen seuranta	Seuranta- ja arviointiryhmän perustaminen syksyllä 2009 ja suunnitelman toteutumisen seuranta	Seurantapalaverit 6 kk välein Lautakuntakäsittely ja toteutumisen tarkistaminen kunnanhallituksessa ja kunnanvaltuustossa vuosittain 2010-2013	Toteutuneet kokoukset ja seurantaraportit	Sosiaalijohtaja Hallintosihteeri
Vakiinnutetaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa kuvaava mittaristo	Analysoidaan suunnitelmavaiheessa laaditun mittariston soveltuvuus ja korjataan ja täydennetään sitä tarvittaessa tai otetaan käyttöön maakunnallinen tai valtakunnallinen mittaristo	2010-	toteutunut/ei toteutunut	Sosiaalityöntekijä
Seudullinen ja maakunnallinen yhteistyö				

Seudullisen ja maakunnallisen yhteistyön tavoitteet	Osallistutaan Länsi-Suomen alueella toteutettavaan lasten, nuorten ja perheiden palveluja kehittävään Remontti-hankkeeseen LsL 14 § mukaisen moniammatillisen työryhmän hyödyntäminen Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikön kautta	2009-2013 Sosiaalityöntekijöiden asiakastilanteiden ja tarpeen mukaan	Raportoidaan hankkeen tuloksia Työryhmässä olleet asiakastapaukset	Sosiaalijohtaja Sosiaalityöntekijät
Kotipalvelu Perheiden varhainen tukeminen kotipalvelun lapsiperheiden perhetyön keinoin	Kaikille lapsiperheille tarkoitetun kotipalvelun/ lapsiperheiden perhetyön järjestäminen ostopalveluna	Jatkuva	Lapsiperheasiakkaat (lkm)	Kotipalveluohjaaja
Äitiys- ja lastenneuvola Kouluterveydenhuolto				
LENE-menetelmä Voi Hyvin Eurajoella-toimintaohjelma/ v. 2010 teemana ravinto: Äitiysneuvola: Perheelle ja äidille muodostuu jo raskauden aikana säännöllinen ateriarytmi. Perheet saavat tiedon terveellisestä ravinnosta.	Menetelmän käyttöönotto Perhevalmennuksessa korostetaan säännöllisen ruokailun ja terveellisen ravinnon merkitystä.	2010 2010-	Lasten lkm 1 vuotta synnytyksestä BMI:ssä ei väestötasolla merkittävää nousua (yli 0,5). Raskauden aikaista raudanpuuteanemiaa sairastavien osuus odottavista vähenee.	Terveydenhoitaja Terveydenhoitaja
Lastenneuvola: Lapset oppivat jo pieninä säännöllisen ateriarytmin ja suhtautumaan	Perhettä kannustetaan säännöllisiin perheen yhteisiin ruokahetkiin. Jaetaan tietoa suositusten mukaisesta	2010-	Alle kouluikäisten ravitsemukseen liittyvät ongelmat vähenevät. Ylipainoisten osuus alle	Terveydenhoitaja

ennakkoluulottomasti monipuoliseen ja terveelliseen ruokaan.	ravinnosta. Korostetaan perheen yksilöllisiä mahdollisuuksia.		kouluikäisistä vähenee.	
Kouluterveydenhuolto: Kouluikäisillä ei esiinny ylipaino- tai muita syömishäiriöitä. Koululaiset syövät säännöllisesti ja osallistuvat kouluruokailuun. Koululaiset osaavat valmistaa terveellistä ruokaa. Jokainen koululainen osaa valmistaa kotiruokaa peruskoulun suoritettuaan.	Avun hakeminen ravitsemusongelmiin on helppoa. Kiertävä ravintonäyttely. Kannustetaan ottamaan yhteyttä; esim. nettiajanvarauksen kokeilu.	2010-	Ylipainoisten suhteellinen osuus ikäluokasta vähenee. Koululaisten suun terveydentila säilyy hyvänä.	Terveydenhoitaja
Päivähoito				
Sisällöllisten tavoitteiden yhtenäisyys koko päivähoidossa, kasvatuskumppanuuden korostaminen	Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma Päivähoitoyksikköjen varhaiskasvatussuunnitelmat Lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat Hali- ja Kehu-arviointien toteuttaminen	Jatkuva	TAK-arvionnin mittarit	Päivähoidon johtaja ja päivähoidon esimiehet
Ennaltaehkäisevä työote ja varhainen tuki: Lasten ikäkohtaiset varhaiseen tukeen liittyvät arvioinnit (3-vuotiaille HALI, 5-vuotiaille KEHU)		Jatkuva	TAK-arvioinnin mittarit	Päivähoidon johtaja ja päivähoidon esimiehet
Avointen päivähoitopalvelujen kehittäminen Vanhemmuuden tukeminen	Avointen palvelujen tarjoaminen	Jatkuva	Kyselyt	Päivähoidon johtaja ja päivähoidon esimiehet
Erityispäivähoidon kehittäminen. Erityisen tuen	Erityisen tuen mahdollisuuden tarjoaminen päivähoidon	Jatkuva	TAK-arvioinnin mittarit	Päivähoidon johtaja ja päivähoidon esimiehet

kehittäminen esim. Kelpo-hankkeessa (yhteistyössä opetustoimen kanssa)	piirissä oleville lapsille mahd. varhaisessa vaiheessa			
Voi hyvin Eurajoella- toimintaohjelman toteuttaminen päivähoidossa (v. 2010 teemana ravinto, v. 2011 liikunta, v. 2012 osallisuus) Lapset oppivat päivähoidossa säännöllisen ateriarytmin ja suhtautumaan ennakkoluulottomasti monipuoliseen ja terveelliseen ruokaan Lasten ja lapsiperheitten innostaminen terveelliseen ruokaan ja terveellisiin elämäntapoihin ja liikuntaan, lapsiperheitten aktivointi yhdessä tekemiseen ja yhteisöllisyyteen	Perhepäivähoitoon kiertävä ruokalista. Jaetaan perheille tietoa suositusten mukaisesta ravinnosta. Järjestetään kaikkiin teemoihin liittyen erilaisia tempauksia, kursseja ja yhteisiä tilaisuuksia	V. 2010-2012	Arviontitutkimus ohjelman tuloksellisuudesta, ohjelman seuranta	Sosiaalihoitaja, Voi hyvin Eurajoella ohjelman ohjausryhmä, päivähoidon johtaja, päivähoidon esimiehet
Koulutoimi KiVa koulu-ohjelman käyttöönottoa jatketaan (lukuvuosi 2009-2010 Huhta, Rikantila ja Keskusta)	Opettajien kouluttaminen ohjelmaan ja ohjelman käyttäminen koulun arjessa	Jatkuva	Toimintamallin tulokset	Koulutoimenjohtaja Rehtorit
Luokkakokojen säilyttäminen kohtuullisina	Riittävät henkilöstöresurssit	Jatkuva	Luokkakoot	Koulutoimenjohtaja

Sosiaalityö Sosiaalityöntekijöiden ammattitaidon ylläpitäminen, työkyvyn ja täydennyskouluttautumisen tukeminen	Koulutusmahdollisuuksien turvaaminen ja työohjauksen järjestäminen	Jatkuva	Koulutus- ja työohjaukset	Sosiaalityöntekijät
Lastensuojelutarpeen kartoituksen ja alkuarvioinnin suunnitelmallisuuden kehittäminen Verkostomaisen ja monitoimijaisen työotteen kehittäminen edelleen sekä palvelujärjestelmää arvioitaessa että yksittäisen asiakkaan asiassa Ennalta ehkäisevään lastensuojeluun panostaminen	Työskentelyn mallintaminen Yhteistyömallit eri toimijoiden kanssa Erilaisten tukimuotojen käyttäminen Yhteistyö eri tahojen kanssa	2010 Jatkuva Jatkuva	Toimintamalli Kuvaus yhteistyöstä Tukimuotojen kuvaus (lastensuojelu, toimeentulotuki)	Sosiaalityöntekijät Sosiaalityöntekijät Sosiaalityöntekijät
Vapaa-aikatoimi Lasten ja nuorten kerhot ja retket sekä leirit tavoittavat kaikkien tietoisuuden sitä kautta mahdollistavat osallistumisen ja ovat näin osana ennaltaehkäisevää toimintaa.	Toimintoja eri puolilla kuntaa. Tiedottaminen tapahtuu sellaisella tavalla että se saavuttaa kaikkien korvat. – Seudullinen hanke raunosiivujen kehittämisestä ja nettinuorisotyön tarpeesta	Jatkuva Hanke rahoituksesta riippuen 2010-2011	Ryhmien ja osallistujien määrät. Nuorison ja nuorisovaltuuston palaute toiminnasta, nettisivuista ja tiedottamisesta.	Nuorisosihteeri

<p>Seurakunta</p> <p>Ennalta ehkäisevä, kohtaava toiminta Lapsi- ja varhaisnuorisotyö: Kotien kristillisen kasvatuksen tukeminen Nuorisotyö: Nuoren kristillisen identiteetin tukeminen</p>	<p>Päivä-, perhe- ja varhaisnuorten kerhot, nuortenillat, leirit, tapahtumat Kotikäynnit Sielunhoito, yksilöllinen kohtaaminen</p>	<p>Jatkuva</p>	<p>Kävijämäärät Palaute</p>	<p>Perhetyöntekijä Nuorisotyönohjaaja</p>
---	--	----------------	----------------------------------	--